

ANIT

**Amerika'yı
korkutan
üçüncü
dev: Çin**

Haftalık Dergi • 16 Ocak 1968 • Sayı: 55 • 125 Kuruş

ÇATP ve ÇATP'deki İÇ ÇEKİŞMELER

HAFTANIN NOTLARI

8 ocak

Tural'ın başemri

● Genelkurmay Başkanlığı İstihbarat Başkanlığı tarafından bütün subaylara ve erlere okutulmak üzere Komünizmle Mücadele El Kitabı isimli bir broşür yayımlanmış ve bütün birliklere dağıtılmıştır. Broşürün başında Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural'ın şu başemri yer almaktadır: «1) Zararlı bir ideoloji olan komünizmin bütün yönlerini özet olarak ele almış bulunan bu kitap, eratin anlayacağı dilde yazılmıştır. 2) Silahlı Kuvvetler camiası içinde bulunan bütün birlik, kurum ve kargahların bu el kitabındaki konuları, ders planları içine alarak erata öğretilmelerini rica ederim.» El kitabında komünizm «insan hakları ile videdan, düşünce, din, seyahat, serbest çalışma ve mülk edinme hürriyetlerini inkâr eden ve her şeyin devlet elinde bulunduğu bir idare şeklidir» şeklinde tanımlanmakta, komünizmle nasıl mücadele edilmesi gerektiği izah edildikten sonra «Komünizm bir ülkeye yerleşince, orada artık hürriyet güneşi doğmaz, uzun ve karanlık günlerin bir daha sonu gelmez. Vatandaşlar hür ve mesul yaşamak için komünizmi ülkemize sokmamak ve zifelerimizin en başında gelmektedir.» denilmektedir. Öte yandan, Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın 10.2.1967 gün ve HRK 54115867 NSR emriyle «Neden Komünizme Karşısınız» isimli kitap bütün askerlere tavsiye edilmiştir. Remzi Güler adındaki bir şahıs tarafından yazılan kitap 10 lira fiyatla satılmaktadır. Genelkurmay Başkanlığı'nın ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın aynı şekilde «fasizm» ve «kapitalizm» aleyhinde 2 kitapları yayımlayıp yayımlamayaacağı ya da anti-fasist ve anti-kapitalist kitapların tavsiye edilip edilmeyeceği merak olunmaktadır.

ANT'nin soruları

● Cumhuriyet Savcılığı ANT hakkında iki soruşturma daha açmıştır. Arkadaşımız Fethi Naci'nin «Ekim İhtilali 50 Yılında» başlıklı yazısında komünizm propagandası yapıldığı, Hüseyin Baş'ın «NATO Kovulmalıdır» başlıklı yazısında da hükümete hakaret edildiği ileri sürülmektedir. Fethi Naci, Hüseyin Baş ve Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar sorguya çekilmişlerdir. Savcılık Fethi Naci'nin T. C. K'nun 142. maddesine göre 15 yıla kadar, Hüseyin Baş'ın TCK'nun 159. maddesine göre 6 yıla kadar hapsini istemektedir. Yaşar Uçar hakkında istenen ceza miktarı ise 21 yılı bulmaktadır.

Edebiyat'ta seçim

● Dört yıldanberi ilk defa 17 Ocak günü İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde açık seçim yapılacaktır. Seçimlere katılmak üzere öğrenciler arasında dört ayrı grup kurulmuştur. Sosyalist öğrenciler seçime «Toplumcu Tümen Emekçiler» adıyla katılacaklardır.

9 ocak

Asma köprü lüksü

● Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, Karma Komisyon'daki bütçe görüşmeleri sırasında İstanbul Boğazı'na asma köprü ihalesinin bu yıl yapılacağını ve 1973 yılında inşaatın tamamlanacağını açıkladı. 1,5 milyar liraya mal olacağı açıklanan Boğaz Köprüsü, tamamen bir siyasî yatırım konusudur. Çünkü uzmanlar, arabaya vapuru sayısının artırılması suretiyle Boğaz trafiğinin artırılacağını, asma köprüünün zorunlu olmadığını söylemektedirler. AP iktidarı ise, kitlelerin gözünü boyamak için, geri kalmış Doğu bölgelerinden esirgenen milyonları asma köprü gibi lüks bir inşaatla tahsis etmektedir. Asma köprü lüksünün bütün yükü, yine bu ihmal edilmiş bölgelerin insanların sırtına yüklenecektir.

TÖS ve Bizim Radyo

● Milli Eğitim Bakanı Öğretmen kıyımına ve TÖS düşmanlığına devam etmektedir. Bütçe Karma Komisyonu'nda yaptığı konuşmada, TÖS'ün direnme kararı ile ilgili olarak «Bizim Radyo» tarafından yapılan yayımlardan parçalar okunmuş ve Türkiye Öğretmenler Sendikası ile Bizim Radyo'nun aynı paralelde olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine Türkiye Öğretmen Dernekleri Federasyonu Başkanı Prof. Bahri Savaş, Bakanın Osmanlı medreseliğine dayalı ümmetçi bir akıllı temsilcisi olmağa yöneldiğini bildirmiştir.

10 ocak

Talep azalıyor

● Türkiye'de işsizliği önleyemediği için yurt dışına işçi gönderilmesini teşvik eden AP iktidarının bu «Adam satma» politikasının da iflâs etmek üzere olduğu, bizzat Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem tarafından açıklandı. 1968'nin ilk dokuz ayında yurt dışına 30.603 işçi gönderildiği halde, 1967'nin aynı süresi içinde gönderilen işçi miktarı ancak 5.758 kişi olmuştur. Erdem, bir soruya cevaben «Biz dış taleplerle mukayyetiz. Azalma bizim sevkimize ilgili değildir. Biz daha fazla işçi göndermeyi daima arzulamaktayız» demiştir. Avrupa'daki işçi pazarlarının kapanması üzerine AP iktidarı şimdi de, işçilerinin Avustralya'ya, hem de tabiyet değiştirerek gitmesini teşvik etmektedir.

Amerikan uçakları

● Kuzey Vietnam'ın başemri Hanoi'deki bir haberler ajansı, 1967 yılında Kuzey Vietnam'a saldıran Amerikan uçaklarından 1063'ünün Vietnamlılar tarafından düşürüldüğünü açıkladı. Aynı açıklamaya göre, Vietnamlılar Amerikan savaş gemilerinde 65 yangın çıkartmışlardır. Ayrıca, 170 bin'i Amerikalı olmak üzere 365 bin kişilik düşman kuvveti Vietnam muhahidleri tarafından imha olunmuş ya da savaş dışı bırakılmıştır. (Amerika'nın dünyanın çeşitli bölgelerinde bulundurduğu silahlı kuvvetlerle ilgili bir yazı bu hafta 12 sayfamızdadır.)

11 ocak

CHP'de kaynaşma

● Genel Başkan İnönü'nün Ortanın Solu hareketini frenlemesi ve iktidar ile bahar havasını sürdürmesi CHP içinde yeni kaynaşmalara yol açmıştır. Suzan haberlere göre, CHP Merkez Yönetim Kurulu'nun AP iktidarı aleyhinde yayınladığı sert bildirinin Genel Başkan tarafından iptal

İnönü

edilmesi karşısında başta Genel Sekreter Ecevit olmak üzere, üyelerden bazıları görevlerinden istifa etmişler, ancak sonradan yapılan uzlaştırma temaları neticesinde istifalarını geri almışlardır. Secimlerin yaklaştığı şu sıralarda, CHP'nin sol kanadındaki radikal unsurların adamakıllı geri plana itileceği ve «Ortanın Göbeği» diye adlandırılan ortayolcuların partiye hâkim olacağı tahmin edilmektedir. İnönü de, partinin sol kanadına tamamen cephe almıştır. Geçen defa açtığı kampanya ile Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nu Ulus'tan uzaklaştıran damad Metin Tokar, bu defa da Ulus'taki diğer sol unsurlar aleyhine Milliyet'te kampanyaya girişmiştir. CHP, 8 Ocak'taki günlerde önemli kaynaşmalara gebecektir.

Pekin'ci parti

● Fransa'da Çin taraftarı yeni bir Komünist Partisi kurulmuştur. Yeni partinin merkez komitesi bildirisinde «Hükümet organlarıyla Waldeck Rochet'in partisine bağlı kabadayların birlikte yürüttükleri bütün sindirme ve bastırma çabalarına rağmen» 100 kadar delegenin Güney Fransa'da Aix-en-Provence'de yaptıkları toplantı sonunda Fransa Marksist - Leninist Partisi'nin kurulduğu açıklanmıştır. Bildiride, bütün Fransız işçilerinden yeni partiyi, proletaryanın gerçek öncüsü ve kurtarıcısı olarak kabullenmelerini talep etmiştir.

Gizli mikrofön

● Geçen sayımızda tafsilatlı olarak açıkladığımız Atatürk Üniversitesi'ndeki «Gizli Mikrofön Skandalı», TTP Diyarbakır Milletvekili Tarık Ziya Ekinci tarafından Meclis'e getirilmiş ve soruşturma açılıp açılmadığı İçişleri Bakanı'ndan sorulmuştur. Ekinci, ayrıca, özel telefon konuşmalarının da dinlendiğini söylemiştir. Bakan, Ekinci'nin sorularına tutarlı bir cevap vermemiş, meseleyi örtbas etmek için demagoji yapmakla yetinmiştir.

Çığırkanları

Cebesoy öldü

Birinci Kurtuluş Savaşının büyük komutanlarından Emekli General Ali Fuad Cebesoy, geçen hafta böbrek rahatsızlığından kurtulamayarak hayata gözlerini kapattı. Böylece Anadolu'da 1919'da başlayan halk hareketine emrindeki birliklerle katılarak emperyalizme karşı mücadelenin kazanılmasında büyük rol oynayan Cebesoy, aynı zamanda Atatürk'ün yakın arkadaşlarından biri idi...

Petrol raporu

13 aydan beri «Petrol» konusunda meclis araştırması yapan komisyon, çalışmalarını tamamlayarak 110 sayfalık bir rapor hazırladı. Bilindiği gibi, komisyon, araştırma yaparken TİP ve CHP temsilcilerinin muhalefetine rağmen yabancı petrol şirketlerine meclis çatısı altında söz hakkı tanımış bulunuyordu. Ne var ki, kendilerine söz hakkı tanındığı halde, yabancı şirketler, petrol faaliyetlerinde özel teşebbüsün faydalı olduğuna komisyon üyelerini ikna edememiştir. Komisyon, petrol kaynaklarının özel teşebbüs eliyle değil devlet kurulları ve karma teşebbüs eliyle değerlendirilmesini sağlayacak biçimde Petrol Kanunu'nun değiştirilmesini önermektedir. Rapor önümüzdeki günlerde meclis genel kurulunda görüşülecek ve her halde büyük gürültülerle sebat edecektir.

TİP'te ihraçlar

TİP Yüksek Haysiyet Divanı'na verilen 13 üyeden Halit Çelenk ve Şekibe Çelenk hakkında «uyarma», Naci Ormanlar ve Necati Aykaç hakkında «iki yıl» geçici ihraç, diğer dokuz kişi hakkında da «daimi ihraç» kararı verilmiştir. Genel Yönetim Kurulu Üyesi Halit Çelenk ile Merkez Haysiyet Divanı Üyesi Şekibe Çelenk, sadece uyarma cezası aldıkları için, seçildikleri kurullardaki görevlerine devam edebileceklerdir. Partiden ihraç edilenler Sevinç Özgüner, Kumru Gözügeçmiş, Rasih Nuri İleri, Ahmet Say, Süleyman Ege, Ümrani Baran, Vahap Erdoğan, Tuncer Yanar, Necip Deveci'dir.

Sanayi Kongresi

Büyük sanayicilerin çıkarlarına hizmet etmek üzere hazırlanan «Sanayi Koruması Taslağı» nı halkoyuna empoze etmek gayesiyle toplanan Sanayi Kongresinde büyük kapitalistlerin temsilcileri, yine sol'a saldırılarda bulunarak özel sektörün yatırım yapabilmesi ve memleketin kalkınabilmesi için sol akımın önlenmesi gerektiğini ileri sürdüler. Hazırlanan taslağın anlaşılacağına göre, büyük kapitalistler, sol'un tasfiyesiyle de yetinmemekte, sanayi konusunda hükümetin yetkilerinin de kendilerine verilmesini istemekte, başka bir deyişle «devlet içinde devlet» olmağa özenmektedirler. Büyük sanayicilerin bu ölçüsüz istekleri, varlıklarını tehlikede gören diğer özel teşebbüs erbabını da telaşlandırmış ve kongrede konuşan bazı delegeler hazırlanan taslağın «faşist» nitelikte olduğunu söylemişlerdir.

Kıbrıs'ta seçim

Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios, adadaki olağanüstü durum dolayısıyla 45 güne kadar başkanlık seçimine gideceğini, ayrıca yeni bir anayasa hazırlanacağını açıklamıştır. Yeni anayasada Türklerin haklarında eski anayasaya göre büyük kısıntılar yapılmaktadır. Türk cemaati liderlerinin bu yeni anayasa karşısında takınacakları tutum ve Türkiye'nin davranışı, ayrı bir yönetim kurma hareketinin ciddiyetini ve gücünü ortaya koyacaktır.

Teknokrat Kırımı

Öğretmen kırımından sonra şimdi de «teknokrat kırımı»na başlanmıştır. Mimarlar Odası, İstanbul Şubesi Sekreteri Demirtaş Ceyhan'ın açıkladığına göre, İstanbul Nazım Planı Bürosu, İstanbul'un problemlerine çözüm bulacak plânlama yerine hükümetin emirlerine uygun bir plânlama hazırlamaktadır. Nitekim Asma Köprü de, yerleşme sorunları açısından değil, hükümetin emri üzerine tamamen politik hesaplarla ele alınmıştır. Oysa 1980'de nüfusu 4 milyonu geçecek olan İstanbul'da mesken ihtiyacı 1 milyona yükselecektir ve bu konuda hiç bir faaliyet gösterilmemektedir. Bu gerçeklere eğilmek isteyen şehir plâncıları da tasfiye edilmektedir. Son olarak iki uzmanın görevlerine son verilmiştir. Ceyhan, politikaya uygun plân yutturmacılığı yapıldığını belirterek «1973'te belki Boğaz'ın iki yakası bir araya getirilecek, fakat İstanbul'un suyu akmayacak, elektriği yanmayacak, insanlar meydanlarda yatacak» demiştir.

Kennedy Suikasti

Saveri Garrison'un yaptığı soruşturmada Kennedy Suikasti'ne ışık tutacak yeni bir tanık ortaya çıkmıştır. Oklahoma'lı James Hicks, Kennedy'ye kitap deposundan ateş edilmediğini ve ateş edenin de Lee Harvey Oswald olmadığını tehis ettiğini söylemiştir. Bilindiği gibi Garrison da ANT'ya yayınlanan mülakatında Kennedy'nin Oswald tarafından değil başkaları tarafından öldürüldüğünü açıklamış bulunuyordu.

Haydi canım sen de ...

CHP içindeki ikâdar çekişmesinde ağırlığını nihayet açıkça Ortanın Göbeği'nden yana koyan İnönü, İstanbul II Kongresi'nde yaptığı konuşmada, bir süredir fiirt halinde bulunduğu AP'yi ıfırlatmaya azami şekilde dikkat ederken TİP'e şiddetle saldırmış, buna karşılık NATO'yu hararetle savunmuştur. İnönü'nün baştan sona kadar çelişkilerle dolu konuşması, tutarsız ve oportünist bir politikanın iflâs belgesi olarak politika literatürüne geçecek niteliktedir. İnönü'ye göre, «aşırı soldaki TİP, Ortanın Solu politikasından tedirgin olduğu, vatandaş ıstırapını uluorta ıstısmar eden her parti gibi köksüz ve mesnetsiz kaldığını acıyla hissettiği içindir ki, CHP'ye hırşınla cephe almış, Ortanın Solu sisteminin bir burjuva uydurmacısı olduğundan, anti - emperyalist mücadelede tedbirsiz bulunduğu kadar her suni iftirayı yapmıştır.» Eğer bir iftira söz konusu ise, onu her şeyden önce TİP'e karşı sarfedilmiş bu sözlerde aramak gerekir. Çünkü, İnönü konuşmasının diğer bölümlerinde TİP'in iddialarının ne kadar haklı olduğunu bizzat ortaya koymaktadır.

İnönü'ye göre CHP, emperyalist saldırılara karşı memleketi korumak ve kurtarmak ihtiyacından doğmuştur. Ve 1918'de başlayıp 1923'te askeri safhası zaferle biten çetin mücadele, anti - emperyalist bir savaştır. Evet, doğrudur. Anadolu halkının işçisiyle, köylüsüyle, küçük esnafıyla, memuruyla, subayı ile başlatıldığı bu anti - emperyalist savaş gerçekten de CHP'ye emanet edilmiştir. Ama sonra ne olmuştur? CHP bu anti - emperyalist mücadeleye ihanet etmiş, zamanla o savaş yaratan sınıfları saf dışı ederek bir komprador burjuvazisi yaratmış, yabancı sermayeye ve Amerikan emperyalizmine Türkiye'nin kapılarını açmış, kitleleri açlık ve sefalet içerisinde bırakmış, mutlu azınlıklar yararına jandarma dipçisi altında ezmiş, ismini inkâr ederek halkın partisi olmaktan çıkmıştır. Bütün bunlar binlerce dosya dolduracak belgelerle sabittir. İnönü «çok partili rejimi kurduk» diyor. Hangi çok partili rejim? Türk halkını gerçekten temsil edecek sınıf partilerini kurmaya kalkışanları zindanlarda sürdüren rejim mi? Türkiye'nin mukadderatını bir burjuva partisinden alıp, onun bünyesinden çıkmış bir başka burjuva partisine teslim eden rejim mi?

CHP'nin bu ihaneti, İnönü'nün bugünden yarıma değişen iradesinin sonucu mudur? Hayır! Onun da üstünde CHP'yi sonradan ele geçirmiş olan burjuvazi - toprak ağası - mütegalibe ittifakının esiridir. Muhakkak ki, başka alternatif olmadığı için CHP'ye katılmak zorunda kalan bazı devrimci unsurlar zaman zaman bu ihanete karşı çıkmışlar, fakat daha egemen sınıfların direnci karşısında yenik düşmüşlerdir. CHP, burjuvazi - toprak ağası - mütegalibe ittifakının kontrolü altında oldukça CHP'yi gerçekten anti - emperyalist ve sol bir parti haline getirmek mümkün değildir. Nitekim, 13 sayfalarımızda da açıklandığı gibi, TİP'in oylarını çekmek için ortaya atılan «Ortanın Solu» hareketi iyi niyetli devrimcilerin de desteğiyle daha sola zorlanınca, NATO'dan çıkmak söz konusu edilince egemen sınıfların temsilcileri bu sol unsurları temizlemeye başlamış, hareketi frenlemişlerdir. İşte İnönü'yü, bir yandan anti - emperyalizmden dem vururken, bir yandan da emperyalizmin en güçlü aracını savunmak gibi bir çelişkiye sürükleyen kuvvet bu kuvvettir. Türkiye emekçileri bu kuvveti gayet iyi tanımakta, kendi öz partilerinde ona karşı savaşılmaktadır. Ve İnönü'nün saldırılarına ilk seçimde kendisinin deyimleriyle en susturucu cevabı vereceklerdir: «Haydi canım sende...»

Huzur ve refaha
doğruUzay Araştırması
Konferansına
Türkiye de
rapor sunacak

Cumhurbaşkanı

Kırk
AmbarDiyanet İşleri bütçesi
«kifayetsiz» bulunduANAYASA
SOSYALİZME
KAPALIDIR

Harika Çocuk

CHP ve AP içindeki çekişmeler

İNÖNÜ VE
JOHNSON
(NATO'suz
olamayız!)

DEMİREL
VE METİN
TOKER
Asgari
müşterekler

Geçtiğimiz hafta AP içerisindeki gelişme Demirel'in ustalıklı manevrasıyla «şimdilik» örtbas edilirken, CHP içerisinde Ortanın Solu ile Ortanın Göbeği arasında patlak veren çatışma, İnönü'nün İstanbul II Kongresi'nde yaptığı konuşma ile ikinciler lehine bir merhale daha katetmiştir.

Seçim dönemine girildiği şu sıralarda her iki parti içinde de bir iç iktidar çekişmesinin başlaması, sürpriz değildir. Çünkü, tutarlı bir görüşü olmayan her hangi bir sınıfı temsil etmeyip bütün sınıf ve zümreleri kapsamak iddiasında bulunan partilerde özellikle seçim dönemlerinde bu tip iç iktidar mücadelelerinin ortaya çıkması kaçınılmaz bir şeydir.

AP'deki iç iktidar mücadelesinde taraflar «Yeminliler» ve «Yaylıcalar» şeklinde kutuplaşmışlardır, CHP'de ise «Ortanın Solu» ile «Ortanın Göbeği» arasında bir çekişme söz konusudur.

AP'deki «Yeminliler» Demirel'in çevresinde toplanmıştır ve grupta çoğunluğu teşkil etmektedir. İnönü'nün son İstanbul konuşmasında yaptığı değerlendirmeye göre, «kuşku ve kaygı veren eğilimlerin yanında AP'ye kendi şahsiyetini kazandırmaya» çalışan gruptur. Ve yine İnönü'ye göre, o-

lumlu bir çaba içerisinde. Karşı taraf, yani «Yaylıcalar» ise, «kuşku ve kaygı veren eğilimlerin temsilcisi» derler.

Kuşku ve kaygı veren eğilimlerin temsilcisi sayılan Yaylıcalar'ın içerisinde ümmetçiler, ırkçılar, eski Demokratlar vardır. Hattâ bakanlar kurulu içerisinde dahi temsilcileri bulunmaktadır. Meselâ bir Mehmet Turgut, bir Ali Naili Erdem, bir İbrahim Tekin başlangıçtan beri Yeminliler'in karşısında olmuştur. Yeminliler ile Yaylıcalar arasındaki çekişmenin başlangıcı, Demirel'in genel başkanlığa seçildiği kongredir. Ragıp Gümüşpala'nın ölümünden sonra genel başkan vekilliğine getirilen Sadettin Bilgiç'in çevresinde toplanan

Yaylıcalar, parti liderliğini Johnson'un koltuğu altında çektiği resimlerle propaganda sını yaptırarak ortaya çıkan «nezuhr» Demirel'e kaptırdıktan sonra Bilgiç'in çevresinde toplanarak ayrı bir grup teşkil etmişler, Demirel'i yıpratmak için daima fırsat kollamışlardır. Ne var ki, Bilgiç bir süre sonra grupunu terk ederek Ulaştırma Bakanlığı'na kabul etmiş ve Demirel'in yö-
rüngesine girmiştir. Bilgiç'in karşı cepheye geçmesinden sonra Yaylıcalar'ın liderliğini Mehmet Turgut ve arkadaşları almış, Meclis Başkanı Bozbeyle de ağırlığını bu gruptan yana koymuştur. Son Meclis başkanlığı seçimlerinde Yeminliler'in gösterdikleri adaya

rağmen Yaylıcalar Bozbeyle'yi yeniden başkanlığa seçtirmeye muvaffak olmuşlardır. Ancak, grup başkan vekilliği ve yönetim kurulu Yeminliler'de kalmıştır.

Geçen hafta AP Grubu'nda görüşülen «genel görüşme önergesi», Yaylıcalar'ın Yeminliler'e karşı yeni bir demarşısıdır. Her ne kadar bakanlar kurulunda Mehmet Turgut ile Demirel arasında zaman zaman sert tartışmalar olmakta ise de, Yaylıcalar henüz Demirel'i direkt olarak hedef almayı düşünmemektedirler. Nitekim gruptaki çatışmada da hedef olarak Yeminliler grubunun yıldızlarından AP Grup Başkan Vekili ve Sözcüsü Aydın Yalçın seçilmiştir. Altı Yaylıca mil-

letvekilinin verdiği genel görüşme önergesine göre Yalçın Meclis'te yaptığı konuşmalarda hükümet görüşüne ve politikasına aykırı beyanlarda bulunmuştur. Oysa asıl hedef, hükümeti korumuş gibi görünerek Demirel'in çevresini yıpratmaktır.

Gruptaki tartışma her ne kadar Demirel'in «Bizde aşırı kanat, aşırı uç diye bir grup yoktur. AP vardır. Benim için herkes birdir» şeklindeki konuşmasıyla örtbas edilmişse de, iki kutup arasındaki mücadelenin bundan böyle, özellikle seçimlerde adayların tesbiti sırasında daha da şiddetleneceği muhakkaktır.

Yeminliler, ne bahasına olursa olsun, Yaylıcalar'ı tasfiye etmek kararındadır. Bunun için kuvvet toplamağa çalışmaktadırlar. Şimdi bütün hesaplar YTP'nin AP'ye dahil edilmesi üzerine yapılmaktadır. YTP'lileri de saf altına katarak Meclis'te çoğunluğu garantiye aldıktan sonra Yaylıcalar'ı AP'den ihraç etmekte zerre kadar tereddüt bir perişanlık içinde bulunan YTP, hele millî bakîyenin kaldırılması da söz konusu olduktan sonra AP'ye katılmaya çoktan teşnedir. Evet, YTP, AP'ye katılacaktır ama, önce Demirel'den bir jest beklemektedir. Demirel YTP'nin demokrasiye hizmetlerini öven bir beyanda bulunmalıdır... Hattâ, bu beyanın metni hazırlanmış, onaylanmak üzere Demirel'in önüne kadar götürülmüştür. YTP'nin AP'ye katılması gün meselesidir. Demirel, Atatürk'ü geçinen Aydın Yalçın gibilerini «paraförner» olarak kullanmak suretiyle ordunun ve İnönü'nün desteğini de sağlayacağından emindir.

Buna karşılık Yaylıcalar da, partiyi ele geçirmek için özellikle teşkilât kademelerinde hazırlıklara devam etmektedir. Mehmet Turgut'un sana-

Biz halkımızı biliriz...

Oğretli sistemlerinin yarattığı ayrı görüşler, ulusal kavramlar söz konusu olduğu zaman, temel amaç yönünde ayrılık taşınmaz; taşınmalıdır. Amerikalıya «Go Home» diye haykıran gençin davasında beraat isteyen Cumhuriyet Savcısı «Müstakil bir devlet olan Türkiye'de her ne suretle ve kime karşı olursa olsun, kanunların çerçevesini aşmamak şartıyla sempati veya antipati gösterilerinde bulunmak suç teşkil etmez» derken, ulusal bağımsızlık ilkesinin temel yasalarından birini ortaya koymuştur. Hiç bir iktidar çoğunluğu, bu temel yasaya aykırı yasaları parmak hesabına dayanarak çıkartmakla onlara hukuki bir değer sağlayamaz. Demokrasi, bağımsızlık, ulusal kavramların onlara ağırlık kazandırarak insanlık değerleriyle tarih boyunca güçlenen bir öz nitelikleri vardır çünkü...

Recep Peker, bu kavramlarla oynamak isterken o mücadele döneminde tarihsel ilerleme bilincini temsil edenler karşısında yenik düşmüştür. Menderes bu kavramları tahrip edecek silâhı ele geçirdim sansına kapıldığından, silâh elinde pailamıştır. Ulusların tarihi, onu yaratan ulusal istemin, her mücadele aşamasında verdiği örneklerden ayrı düşünülemez. Türk toplumunun 1946'dan

beri, adım adım kendi iç yapısında geliştirdiği dönüşümün bu tarih içinde köklü nedenleri ve gerekçeleri vardır. Ne Menderes geçebilmiştir bu gelişmenin önüne, ne İnönü geçebilir. Ne Demokrat Parti durdurabilmiştir bu akışı, ne AP durdurabilir.

Ama ne var ki, yasalarla «daha fazla sömürme yasağı» (1) arasında doğabilecek çelişkileri önlemek için, iktidar ve muhalefetin sun'î bir denge sistemi içinde tutmak zorunda olan ağıtfeccî kompador üslûsü, giderek üretim ilişkilerini etkileyeceğinden korktuğu her türlü gelişmeyi engelleyecek çareler aramadan yapamaz. Yapısı gereği zorunludur buna. 1946'dan beri bu üçlü sömürü-erbabının, çıkarlarını korumakla görevlendirildiği politika esnafını dama taşı gibi kullandığını yüzlerce örnek vardır. Bunlar, hem parlamentodaki eylemleri, hem partilerindeki çalışmalarıyla az gelişmiş politikacı türünün «nesil henüz tükenmeyen» yeni yeni örneklerini meydana getirirler. 1960'dan sonraki dönemin esli bulunmaz bir az gelişmiş politikacı türü olan Dr. Sükan Örneğin, 65 seçimlerinden önce «iki TİP Milletvekili gırsen, meclis çalışamaz hale gelir» gibilerden konuştuğu zaman, ulusal artık sistemine karşı muhalefet ge-

rekçesini öne sürmek isterken, temsil ettiği zihniyetin arkasında yatan anti-demokratik özü açığa vurmuştur.

Seçimden sonra korktuğu başına gelerek, TİP Meclis grubunu karşısında gören AP türü az gelişmiş politikacıların, son günlerde ulusal artık sistemini değiştirmek için, CHP türü az gelişmişlerle pazarlığa oturmaları bizi hiç şaşırtmıyor. Karşımızdakilerin, seçimlerde emekçi halkın vereceği oyları geçerli saydırmamak için her türlü küçük hesaptan medet umacağını gayet iyi biliyoruz. Ama, ulusal irade kavramını deforme etmek çabası ile birlikte bir meclis diktatöryası yaratma beveslerini, Türk halkı kursaklarında birakacak onların. Biz halkımızı biliriz; karşımızda kilerin koyduğu her türlü engelin sökmeyeceği bu tarihsel gelişme döneminde TİP örgütlerinde görev almanın sorumluluğunu duyan halkımız, yarattığı değerli korumamın politik kavgasında, milder dışı güreşerek oyuna hile katanlara lâzık olduğu dersi verecektir.

Ulusal artık sistemini kaldırarak vatandaşın oyunu öldürmek isteyen az gelişmiş politikacılar, Türk halkının örgütlenme bilinci karşısında siyasi hayatlarının son günlerini yaşadıklarını öğrenecektir.

Şükran KURDAKUL

ECEVİT VE KEMAL SATIR
(Düşman kardeşler)

yi mamulleri fiyatlarında bol keseden indirimler yapması, müstakbel liderlik hesaplarına dahildir. Bozbeylî, Yaylacılar'ın elinde büyük kuvvettir. Ve daha önemlisi, Yaylacılar, «Su Müdürü»'nden bir türlü memnun olmayan Bayar'ın ve eski Demokratlar'ın desteğine güvenmektedir. Demirel, bunun kendisi için büyük tehlike olacağını hesapladığı içindir ki, grupta «Eğir Menderes için bir defter açılacaksa, ilk imzalayan ben olurum. Ona saygı duyanların en başında ben gelirim» demek zorunda kalmıştır.

Ama Demirel ne derse desin, Neriman Ağaoglu'nun söylediği şu sözler, Menderes'i hâlâ kalbinde yaşatan AP kitlesinin ağızındadır: «Merhum bir karış toprağı çok gördüler...» Bu bir karış toprak, Demirel için bir çok sürprizlerin tohumunu bağrında beslemektedir.

CHP'deki Ortanın Solu - Ortanın Göbeği ise, İnönü'nün iddiaları hilâfına, 1967 tasfiyesinin gerçekleştiği gün başlamıştır.

«İsmet Paşa Faktörü» nü hesaptayamadığı için parti içinde mücadeleyi kaybeden Feyzioğlu ve arkadaşları gittikten sonra geride kalanların hepsinin «Ortanın Solu»'ndan yana olduklarını düşünmek fazla safdillik olurdu. Nitekim pekâlâ bilinmekteydi ki, kalanlar içerisinde Feyzioğlu'nu çok solda bırakacak birçok «göbekçi» kalmış, hattâ yönetim organlarına dahi girmişti...

Nitekim, sola açılıştan hiç de memnun olmayan Göbekçiler; meselâ bir Kemal Satır, bir Nihat Erim, bir İhramî Sancar, bir Orhan Erkanlı, başlangıçta, teşkilâtın da Ecevit'ten yana çıkışını göz önüne alarak Paşa'nın «sola açılış» oyununu hararetle destekler görünmüşler, fakat çok geçmeden Ortanın Göbeği hareketini sahneye koymuşlardır. Göbekçilerin ilk demarşı, merkez yönetim kurulunun en soldaki sandalyesinde

oturan Selâhattin Hakkı Esatoğlu ile Mustafa Ok ve Lebit Yurdoğlu'nun Ecevit'in çevresinden uzaklaştırılması olmuştur. Sola açılışın karşısında Göbekçilerle tam bir beraberlik halinde olan damat Metin Toker, Esatoğlu'nun Ulus'taki yazılarını kalemine dolayarak mücadelenin ilk işaretini vermiş, çok geçmeden Göbekçiler'in etkisi altına giren Paşa'nın da müdahalesiyle, Ecevit'in direnişine rağmen, Esatoğlu ve arkadaşları tasfiye edilmiştir. Sola açılışın lideri Ecevit de, çok geçmeden Göbekçiler - Toker - Paşa ittifakı karşısında tavis vermeğe başlamış ve kendisini genel sekreterliğe getirenleri bırakmıştır.

İlk raundu böylece kazanan Göbekçiler, seçim yılına girilir girilmez daha cür'etkâr teşebbüslere girişmişler ve açık açık iktidara oynamaya başlamışlardır. Ulus'un yayınlarında son günlerde görülen geleneğe aykırı değerlendirmeler de, çatışmanın körüklenmesinde rol oynamıştır.

Bilindiği gibi, CHP lideri İnönü, şeker bayramında yayınlanan Bayram Gazetelerinden İstanbul'dakine kısa bir makale vermiş, Ankara'dakinin düzenlediği bir ankete ise bütün parti liderleri cevap verdiği halde, Ecevit'in de ısrarına rağmen, herhangi bir cevap vermekten kaçınmıştır. İnönü'nün rahatsızlığını beyan ederek cevap vermekten kaçınmasının nedeni, liderleri NATO ve iç politika konularında görüşlerini açıklamaya davet eden sorulardır. İnönü, bunlara cevap vermektense, iktidara yakın bir havada çıkan İstanbul Bayram Gazetesi'ne ve AP'ye kur yapan bir kısa başyazı göndermeyi tercih etmiştir. Ne var ki, Ulus her yıl İnönü'nün Bayram Gazetesi'nde çıkan yazısını ilk sayısında manşetten verirken, bu defa bir gün gecikme ile sayfanın altında gösterişsiz bir biçimde vermiştir. Daha sonra İnönü Zaferi'nin yıldönümü de Ulus'

ta tek sütun olarak değerlendirmiştir.

Sol unsurların Ulus'u hâlâ kontrol altında bulundurmalarını ve İnönü protokolünü çiğnemiş olmalarını fırsat sayan Metin Toker, Ortanın Göbeği'nin, Ortanın Solu'na karşı hücumu geçmesi için ilk işareti vermiştir. 10 Ocak'ta Milliyet'teki fıkrasında Toker, aynen şunları yazmıştır: «CHP içine komünist militanlar yerleşmişlerdir... Ulus Gazetesi, CHP'nin mi, TİP'in mi organıdır, belli değildir...»

Ve Toker'in yazısının çıktığı gün Göbekçi Kemal Satır kulliste çevresine şu müjdeyi vermiştir:

«— İstanbul'da Metin'in yazısının paralelinde konuşacak İsmet Paşa!»

Gerçek'ten de Paşa'nın İstanbul'da iktidara pas veren, buna karşılık TİP'e ağır biçim-

KORKU

Yaşar Kemal

Korkunun ecele faydası yok, sözü önemli bir sözdür. Korkunun ecele faydası olmadığı gibi, tam tersidir de. Korku, yarı yarıya ölüm demektir. Her yönüyle korku, kişisel olsun, toplumsal olsun korku bir çürütücüdür. Yakasını korkuya kaptırmışlar, çürümüşlerdir. Kişisel, toplumsal korkular üstüne araştırmalar yapılmıştır. Korkunun meciği cıncığı yoklanmıştır. Korku üstüne önemli sözler söylenmiştir. Korku, insanın temelli duygularından birisidir. Sevinç gibi, üzüntü gibi, kıskançlık gibi... Hepsinden de, bütün duygulardan da şiddetli bir duygudur. İnsan tarihî, korkunun tarihîdir de desek yeri var. Bizim üstünde durmak istediğimiz olağan olan korku değil, hastalık haline gelmiş korkudur. Hangi duygu hastalık haline gelirse tehlikelidir. Sevinç bile, kıskançlık bile... Hastalık haline gelmiş korkunun temelinde güvensizlik, umutsuzluk yatar çoğunlukla. Kendine güvenini yitirmiş bir kişi, bir toplum olaylar karşısında korku içindedir ve perperisandır. Korku bazen da bir büyük suçun sonucudur. Çağımızın bilim adamları korkuyu tedavide güvensizliği, umutsuzluğu yok etmeğe çalışırlar en önce. Suçluluktan geliyorsa korku, suçluluk duygusunu da yok etmeğe çalışırlar.

Korku ölümden beterdir. Bir bedene, bir topluma hastalık olarak girmişse o bedeni, o toplum bedenini yok eder.

Türkiye'de oturan burjuvalar korku yorlar. Gelişip büyüyen emekçi hareketinden dehşetli korkuyorlar. Bunu elle tutulur bir yoğunlukla görüyoruz. Korkuları onları insanca olmayan davranışlara götürüyor. İkel, iğrenç duygulara sürükliyor. Kan davasına kadar gidiyorlar. Türkiye'de oturan her bir burjuva emekçilere ve emekçi öncülere dış biliyorlar. Ellerinden gelse bir kasık suda boğacaklar. Uygareca demokratik savaş yerine kötülüğü, kan davasını tercih ediyorlar. Antidemokratik kanunlara sarılırlar, durmadan polis çağırma, savcılara her an harekete geçirmeleri bundan. Emekçilere, emekçi öncülere iftiralar, karalar, küfürler hep bundan. Bir sınıf bu kadar korkunun çukuruna düşmese böylesine küçülemez. Böylesine küfre, iftiraya sarılamaz. Küfür, iftira, kara çalma çaresizliğinden imdat umamaz.

Türkiye'de demokratik düzenin yıkılışı, Türkiye'de oturan burjuvaların da yıkılışı olacaktır. Zülmüleri, sömürleri herhangî bir değişiklikte böylesine başıboş sürdüremeyeceklerdir. Bunu onlar da biliyorlar. Ama böyleyse bugünkü Anayasa düzenini niçin yıkmaya çalışıyorlar, ne bekliyorlar Anayasa düzeninin yıkımından? Akli olan hiç bir şey bekleyemez ama bunlar akılla yürümüyorlar ki... Onları hare-

kete geçiren, etkisi altına alan inanılmaz bir korkudur, akıl değil.

Bunların korkularından dolayı Türkiye'nin başına çok kötü işler gelecek. Bu bir kehanet değildir. Türkiye'de insanlar aç kalacaklar, toprak öldürülmüş. Bu bir kehanet değil. Türkiye çok çok yoksullaşacak, gören göz kılavuz istemez. Türkiye başka milletlerin hem ekonomik, hem politik tutsağı olacak, daha çok, daha beter. Türk kültürü toprağı gibi aşınmakta, yok olmakta. Salt korkudan. Türkiye'de oturan burjuvalar can havliyle, onları altedecek milli her değere saldırıyorlar. Sanıyorlar ki milli değerler yozlaşsın kendileri ayakta kalabilecekler. Hakları da var. Milli değerler yok olunca, bir milletin kültürü yok olunca, o milletin kişiliği de yok olur. Hiç olmazsa yozlaşır. Ama milletlerin kişilikleri yok edilemiyor. Dehşet bir direnme gücü var milli kişiliklerin. Şaşılacak kadar. Yoksa bu rüzgâra bu kar dayanmazdı. Sömürgecilerin ve onların içerdeki uşaklarının, mayınlarının milli kişiliği yok etmek için bunca çabalarına karşın.

Bu burjuvalar bu korkularıyla çok işler açacaklar bu milletin başına. Aman burjuvaların korkusuna dikkat! Korkudan gözleri dönmüş bunların, Gözü dönen insan her bir insanıyetisizliği yapar. Açın bakın gazetelerine. Bakın görün ki bu ne seviye, bu ne insanlıktır! İnsanı, insan soyundan utandırır bunlar. Bu, kaynayıp gelen milli güçlerin, emekçilerin korkusudur. Suçlunun korkusudur.

Halbuki bilmiyorlar ki emekçi rahimdir, milli güçler rahimdir. Sebepsiz hiç kimsenin burnunu kanatmak istemezler. Onların bu millete yaptıkları kötülük ne olursa olsun, işlerini Anayasa düzeni içinde yürütmeye çalışırlar. Bu düzeni sürdürmek milli güçlerin, emekçilerin işine gelir. Çünkü milli güçler, emekçiler haklıdır, gücünün umudu ve güveni içindedirler.

Burjuvaları, korkularından kurtarmak da milli güçlerin, emekçilerin işi olsun. Tevafillerini de üstümüze alalım. Ne yapalım, Anayasa düzeni Türk milletinin menfaatlerine daha çok uygundur. Biz böyle düşünüyoruz. Korkmasınlar. Korkunun da acele faydası yok ki... Benim burada sözüm bu kadar, ancak korkmasınlar, diyebilirim.

Burjuvaları korkularından kurtarmak da uğraşlarımız içinde olmalıdır. Bunun da yolunu, çaresini araştırmalıyız. Türkiye'de Anayasa düzeninin sürbilmesi için bu gereklidir. Burjuvaları korkularından kurtarma yolunu bulursak bu düzen daha bir verleşir.

Bu kadar iş arasında bir de burjuvaları korkularından kurtarma isimiz var.

de saldıran ve NATO'yu savunan konuşması, Ortanın Göbeği'nin zaferi olmuştur.

Sol unsurların NATO'dan çıkma isteklerini öteden beri göğüsleyen, hattâ bir grup toplantısında Şükrü Koç, Mustafa Ok ve Sadı Pencap tarafından verilen başka konuda ki bir önergeyi dahi «NATO'dan çıkmayacağız...» diye karşılayarak NATO'da kalma nivesini ortaya koyan İnönü, İstanbul Kongresi'nde bunu çok seçik söylemek suretiyle ağırlığını Göbekçilerden yana koyduğunu göstermiştir.

İstanbul Kongresi'nden sonra CHP içindeki çekişme muhakkak ki daha şiddetlenecektir. Göbekçiler'in şimdiki taktiği şudur: Paşa'yı seçimlere kadar iktidar ile bahar havası içinde tutmak, AP'ye karşı sertlikten kaçınmak, böylece mahalli seçimlerde CHP'ye

oy kaybettirerek Ecevit'in partideki prestijini sarsmak ve yönetimi ele geçirmek... Ortanın Solu'ndakiler bunu farkettileri içindir ki, Paşa'yı sertliğe zorlamakta, fakat muvaffak olamamaktadırlar. Göbekçilerin hesabına göre Ortanın Solu tamamen tasfiye edildikten sonra GP'lilerin dahi CHP'ye dönmesi mümkün olacaktır.

Ortanın Solu ekibi ise, Ecevit'in yeterli kadar güçlü çıkmasının ve İsmet Paşa'yı Göbekçilere kaptırmanın şaşkınlığı içerisinde ve görülmüş göre partiyi kaybetmişlerdir...

İstanbul yenilgisinde, sol hareketin ve anti - emperyalist mücadelenin liderliğine CHP'yi aday gösteren bazı çevrelerin yarattığı «Ortanın Solu» efsanesi de iflâs etmiştir.

Aybar ve Çetin Altan, TİP İstanbul II Kongresi'ni izliyorlar...

TİP Kongresi yada işçilerin büyük uyanışı

Onceki Pazar günü yapılan Türkiye İşçi Partisi İstanbul II Kongresi, işçi sınıfının son yıllardaki çağınüstü uyanışını ve bilinçlenmesini ortaya koyması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bilindiği gibi geçen 14 aylık çalışma döneminde, genel merkezin başkente naklinin de yarattığı boşluk dolayısıyla il kademesinde çalışmalar yetersiz kalmış, teşkilatlanma faaliyetinde başarı gösterilememiş, il yönetim kurulu bazı ilçelerde patlak veren anlaşmazlıkları gidermekte yetersiz kalmıştır.

Genel Sekreter Rıza Kuas'ın başkanlığında yapılan il kongresinde okunan çalışma raporunda da bu yetersizlikler bizzat il yönetim kurulu tarafından ortaya konulmuştur. Nitekim, raporun seçim çalışmalarını il ilgili kısmında açıklandığına göre, «Seçim Komitesi toplantılarına, ilçelerde seçilen temsilciler gereken ilgiyi göstermemişlerdir. Bazı toplantılara 5 yada daha az

ilçe temsilcisinin katıldığı görülmüştür.» İlçelerle üyeler arasında bağlantıyı sağlayacak «Parti görevlileri»nin seçiminde de yetersiz kalmış, İstanbul'un 295 mahallesinden sadece 119'unda, 169 köyünden de sadece 32'sinde «Parti görevlisi» seçilebilmiştir. Hizipleşmeleri önleme konusundaki çalışmaların yetersizliği de şu cümlelerle ifade edilmiştir:

«Bu dönem Şişli ilçe teşkilatımızdan başgösteren hizipleşme ve çekilme olayları giderek artmış ve ilçeyi çalışamaz hale getirmiştir. Kurulumuz bu durumu önlemek için bazı tedbirler almışsa da, hizipleşmenin derinliği karşısında bu mümkün olamamıştır.»

Oysa, geçen haftaki ANT'ta da belirttiğimiz gibi, seçim dönemine girildiği şu sırada TİP'in tam bir dayanışmaya, dinamizme ve kuvvetli bir teşkilata ihtiyacı vardır.

Kongrede konuşan Genel Başkan Aybar, Urfa Milletvekili Behice Boran ve İstanbul Milletvekili Çetin Altan

da bu zorunluluk üzerinde durmuşlardır. (Aybar'ın konuşması 7. sayfamızdadır.)

Ancak, daha önemli olan husus, kongreye katılan delegelerin ve özellikle genç işçilerin yurt ve parti sorunları üzerine yaptıkları bilinçli konuşmalarıdır. Bu konuşmacılar, il yönetim kurulunun tutumunu şiddetle eleştirmişler ve partinin gelişmesi için olumlu önerilerde bulunmuşlardır.

Fatih İlçesi'nden Can Açık-göz, parti Amerikalılara karşı pasif direnme kampanyası açtığı halde, Amerikan 6. Filosu'na karşı Dolmabahçe'de düzenlenen gösteriye katıldığı için il yöneticileri tarafından kınandığını söylemiş, teşkilatla ilişkilerde yetersiz kaldığını belirtmiş, Sarıyer ilçesi'nden Ayla Onat il yönetim kurulu üyelerinin sadece kendi ilçeleri için çalışmalarını yaparak «partimizin ağır topları, küçük ilçelere gelmiyorlar. İhmal ediyorlar. Boğaz'a yemek yemeğe gidiyorlar da, Sarıyer'de emekçi kardeşleri-

le dertleşmeye niçin gelmiyorlar?» diye sormuştur.

Kartal İlçesi'nden Zeki Lületaş, mahalli seçimlerde meseleleri halkın anlayabileceği şekilde anlatabilmek için broşürler hazırlanmasını istemiş, Şişli İlçesi'nden Cengiz Yüksel, il merkezinin hizipleşmeler karşısındaki olumsuz tutumunu eleştirerek şöyle demiştir:

«Şişli İlçe üyesi olarak, ilçemizde hizipleşmeyi önlemek için ilin herhangi bir karar aldığına şahit değilim. İlçemizdeki hizipleşme derinlemesine büyüdüğü halde il lâkayd kalmış, ancak genel merkez el koyduktan sonra durum düzelebilmıştır. Şişli İlçesi'nde hizip yaratımlar suçlu olduğu gibi, il yönetim kurulunun lâkayd davranması da suç teşkil etmektedir.»

Yine Şişli İlçesi'nden işçi Aslan Aslan, kitap sömürçülüğü üzerinde durarak şunları söylemiştir:

«Aydın ve sosyalist geçtirmeler arasında 70-80 sayfalık kitabı 5 lira'dan fazlaya sa-

SİNASI KAYA
(TİP II Başkanı)

tanlar vardır. Sosyalist kitapların satışı, tatlı ticaret konusuna haline getirilmiştir.»

Üsküdar İlçesi'nden Valâ Önençüt, en alt kademelerdeki her sosyalist parti stratejisinin anlatılması zorunluluğu üzerinde durmuş, Ayhan Çelik, Ziya Soydan da yöneticilerin alt kademelere karşı gösterdikleri ilgisizliği eleştirmiştir.

Eyüp İlçesi'nden Mustafa Çolaklar adındaki minibüs kâhyası, Küçükaliyeköyü belediye meclisinde TİP'i tek başına temsil ettiğini, ancak çalışmalarında il merkezinden hiçbir yardım görmediğini söylemiş; Eminönü İlçesi'nden Atilla Atalay ise, il merkezinin ilçelerin faaliyet göstermesini engellediğini ileri sürmüştür.

Yeni yönetim kurulu bu tenkitlerin ışığında parti çalışmalarına dinamizm kazandıracak ve parti içi dayanışmayı sağlayacak genç bir ekip halinde kurulmuştur.

İl yönetim kuruluna işçi kesiminden Sinasi Kaya, Aziz Erkmen, İhsan Ofluoğlu, Necat Öktem, Mecit Çakır, Aslan Aslan, Celal Beyaz, işçi olmayan kesiminden Murat Sarıca, Müşfik Erem, Alp Selek, Nazife Cemgil, Kemal Sülker, Cengiz Yazoğlu, seçilmişlerdir. Yeni yönetim kurulu, yaptığı görev bölümü sonunda il başkanlığına sendikacı Şinasi Kaya'yı getirmiştir.

Partinin büyük mücadele dönemine girdiği şu sıralarda, İstanbul II Yönetim Kurulu'na büyük sorumluluk düşmektedir.

Mülevves ittifak

Bileceksiniz, Ondokuzuncu yüz yılda milli ve iletici hareketlere karşı Rus Çarlığı, Avusturya-Macaristan ve Prusya Sömür-ona - bir Mukaddes İttifak kurmuşlardı. Prens Metternich'in başının altından çıkan bu NATO benzeri terribin amacı, Napoléon Harpleriyle bütün Avrupa'ya yayılmış olan Fransız Devriminin ülkelerini polis baskısı ve silah zoruyla boğarak, istibdat yönetimlerini ayakta tutmaktır... 1848 Şubatı'nda Paris'de patlak veren Devrim'in rüzgarı Mart'ın 13'ünde Metternich'i de, istibdat'ı da, bu Mülevves İttifakı da önüne kattı, süpürdü gitti... Günümüzde de Tarih'in altıdinez buyruğuna karşı dikilen bu denli kaleler eninde sonunda çökecek, yıkılacaktır.

Metternich Avusturya'sının Quilata non movere parolası, dikkat ediyor musunuz, son zamanlarda politika kodamanlarımızın diline pelesenk oldu. Bu yeni yetme Huzur Hareketsizlik hareketinin Metternich'liğini de önünü üzerine aldı. Bütün dertlerimize devâ olacağı, cümle sıkıntılarımıza Huzur gibi yetişeceği ilân olunan HUZUR, iki büyük Parti arasında kurulacak bir Mülevves İttifak'la gerçekleşecekmiş. Münevver Yalçın'ın olanca akli-evveliliğiyle geçen seçimler arifesinde ortaya atıldığı bu büyüü formül neden acaba şimdi sektiz tükünün birbirine kuyruk dokundurmaksızın içinde kol gezdiği söylenen önünü'nün kafasıyla Demirel'in parlak kafasına duhul etti?... Ne oldu Hareket - Bereket buyruk - sözüyle ortaya atılan Ortanın Solu'na ki, böyle birden Ortanın Kenarı oldu?... Ne oldu herkese iş bulacağı vaveylâsıyla mustulanan Görülmemiş Kalkınma'ya ki, Demirel şimdi bir hareketsizlik batağında demir taramağa başladı?... Huzur diye halkın eline tutuşturulmak istenen bu Acır, illet oldukları hangi illete ilaç olacak?...

Avusturya İmparatoru İkinci Francis, Devletim öyle kurt yemiş, öyle çürümüş bir yapı ki, bir tahtasını koparıp aldığımda, toptan çökmesinden korkarım, diyardı Yeksa, Türk, Ögün, Çalıp, Güven Partisi'ne Güvenme'eller, CHP'sinin köhne yapısından kopan böyle bir tahta mıydı ki, önünü hareketsizliğin bereket olduğuna akıl erdirdi birden? Ve Solcu-luğun, Amerikan Düşmanlığının bir kere dört nal kalktı mı, öyle çışşı demekle durmayacak bir küheylan olduğunu ilkin Batı'da, sonra da Doğu'da görerek, bu küheylanın kuyruğu

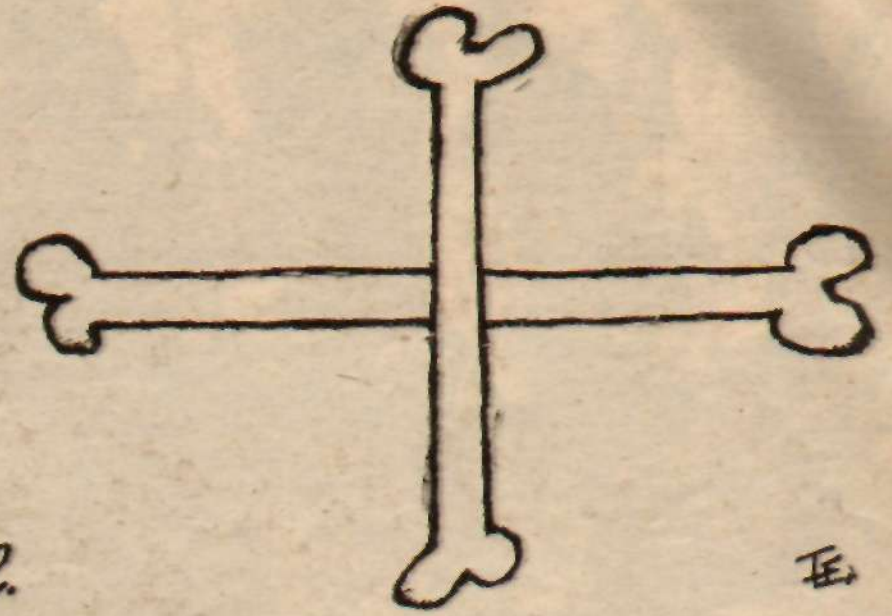
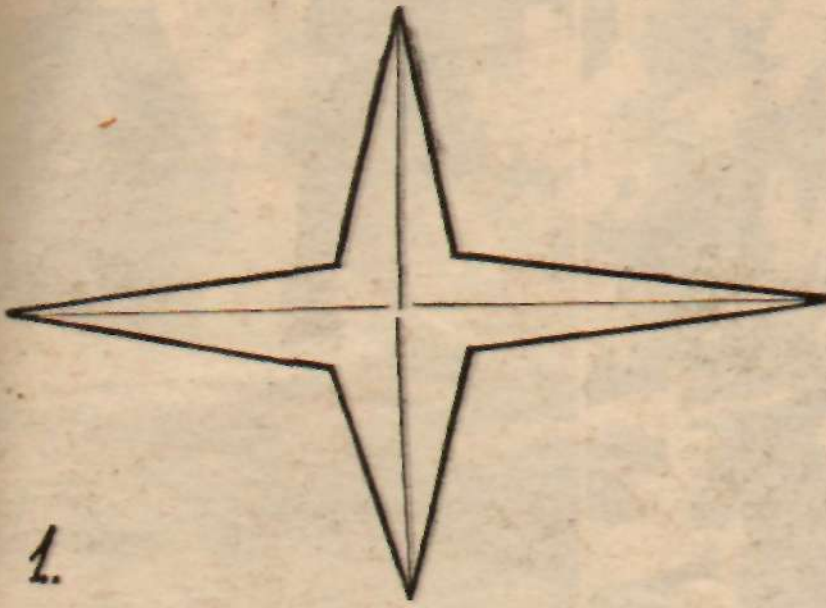
na asılmağa kalkatların paramparça olacağını anladı da, ondan mı şimdi Adalet Partisi'nin sücû beygirine seyslilik etmeğe kalkıyor?... Feyzioğlu geçen Cumhuriyet Bayramında Ecevit'e Fotoğrafçılara birlikte poz vereceğimiz günler yakındır, demişti. Doğru. Uzun ömürü içinde halka pozdan başka bir şey vermemiş olan önünü Partisi şu anda Adaletçilerle müstehen resimler çekirmeğe hazırlarken, elbet bir gün Feyzioğlu ile de sarmaş dolaş olacağı günleri hıslalamaktadır. İfetenliğine candan inandığım Ecevit, partisinin yakasına ta kılınak istenen bu Al gülüm - ver gülüm elçeğini kokladıkça, eminim, yüzünü buruşturuyor, ve burnunun kanadı titriyordur.

İktidar Partisi deseniz, halka verip - vereceğini yitirmiş hünsa bir geline dönmüştür. Sağa ödün veremez, Ordu üst kademeleriyle zoruna kurduğu dengeyi bozmaktan korkar. Menderes gibi halka bol keseden kredimredi dağıtmaz, ödü kopar enfilasyondan. İş veremez, parası yoktur çünkü, fabrika açamaz. Bu lâgar kalkınma hıznıyla değil, nurlu ufuklara, Eyüp Sultan'a bile gidemez. Ayağı tükürse irtica, yukarı tükürse Amerika vardır, onun için de eski tükürüklerini yalayacaklardır.

Bundan dolayıdır ki, Adalet Partisiyle Halk Partisi arasında, asgari ve askeri müşterekler bulunacaktır. Sağa ve sola karşı duvarlar çekme bahanesiyle halk politika dışına atılacaktır. Parti Meclislerinde hazırlanan hazırladığı huzur bu-dur ve bu huzurun hakkını da bir eli bin kişilik hazır yiyecekler yiyecektir. Bu hayal ettikleri dikenin gül bahçesinin çevresine dikecekleri dikenli teller, seçim yasaları, temel çiller kanunları nalburalara ısmarlanmıştır.

Ama bilmiyorlar ki, milli uyanışın çalar saatini kuran TİP, seçim bakiyelerini kaldırsanız da baki kalacaktır; hem öyle hoş bir sedâ olarak da değil, Türkiye'nin kubbelerini çınlatan davudî bir ses olarak, bütün boş gürültüleri bastıran halkın sesi olarak yüzünüze gürlüyecektir. Değil sade AP, CHP, öbür kardeşler de yanyana gelseler, Başbölükler, Çeş-Keş Meşler ve eski Yeni Türkiye'eller hep birleşseler de, bu beş kardeşlere seçimlerde hakkın Beş-Kardeşini göstereceğiz. Çünkü ta bastan söyledik Türkiye İşçi Partisi, bu beylere «Sen Sağsan, ben de Türkiye için Selâmedin» dedi.

Çan YÜCEL

NATO VE ÖTESİ...

Elinizden geleni arkanıza koymayın!

Mehmet Ali AYBAR

Politikada iki kutup hiçbir zaman bu kadar açık olarak ortaya çıkmamıştır. Cepneler iyice ayrılmaktadır. Bir ucta bugünkü kapkaç kapitalizminden yana, Amerika'dan yana olan partiler var. Öbür ucta kapkaç kapitalizmine Amerikan emperyalizmine karşı olan, sosyalizmden ve bağımsız Türkiye'den yana olan Türkiye İşçi Partisi var. Karşınızdaki partiler arasında şüphesiz ayrımlar bulunuyor. Ama son tahlilde hepsi de Amerika ile ilişkilerimizi muhafazadan yanadır. Kısacası, hepsi de, esasta «olan»ı muhafaza etmek çabasındadır. Oysa, yaşamak için bu bozuk düzeni temelden değiştirmek zorundayız.

Hâkim sınıfların sözcüsü olan politikacılar, küçük hesaplar içindeler. Dünyanın nereye gittiğinin farkında değiller. Farkında olmak işlerine gelmiyor. Oysa önümüzdeki 30 - 35 yılda dünyamız başka bir dünya olacaktır. Bilimde, teknikte ilerlemenin, hayali aşan ne gibi bir düzeye ulaşacağımızı uzmanlar şimdiden hesaplıyorlar. Nükleer enerjinin barışçı amaçlarda kullanılması, insanlığa geniş ufuklar açacaktır. Teknik ilerlemenin ekonomik, sosyal ve politik yapı üzerinde etkilerini de şimdiden hesaplamak gerektir. Teknik ilerleme, kapitalist ve sosyalist toplumlarda başka başka sonuçlar yaratacaktır. İleri kapitalist ülkelerde, başta Amerika olmak üzere, sosyal çelişiler patlama noktasına gelecektir. Sosyalist ülkelerde ise teknik ilerleme, hayat düzeyinin hızla yükselişi şeklinde sonuçlanacaktır.

Beri yandan, emperyalizmle geri kalmış ülkeler arasındaki çelişiler de büsbütün keskinleşecek, kapkaç kapitalizmi yüzünden normal bir gelişme gösteremeyen bağımlı ülkeler emperyalizme karşı daha büyük bir hınçla millî kurtuluş savaşları açacaklardır. Ve 2000 yılı büyük bir ihtimalle kapitalizmin dünya ölçüsünde tarihe karıştığı yıl olacaktır.

Oysa bilgileri, görüşleri ve doymak bilmez haris menfaatleri ile cüce olan bir takım politikacılar, Türkiye'yi medeniyet yarışı dışında tutmak için yarılmaktadır.

Manzaraya bir baktınız: Havanda su döverecek bir yıl daha geçirilmiştir. Hâkim sınıfların sözcülüğünü yapanların, kapitalist yoldan

hızlı kalkınma nutukları, her gün gerçeklerin mihengine vurula vurula kalp akçe haline gelmiştir. Ekonominin hızla dar boğazlara girmesi, pahalılık, işsizlik, sosyal adaletsizlik, güvensizlik, «hürriyet içinde», yani soyguncunun hürriyeti ile, «nurlu ufuklara, müreffeh Türkiye'ye» doğru yol alındığı hakkında nutuklar çekenlerin zavallılığına ortaya koymaktadır.

Maskesiz hakikat şudur: Amerikan Emperyalizmine dayanan toprak ağaları -kompradorlar -bürokratlar üçlüsü, Türkiye'yi geri bırakan, işçisi, köylüsü, zanaatkârı, arkasız memuru, küçük esnafı, dar gelirli namuslu aydını ile koca bir millet insanlık dışı hayat şartları içinde yaşatan, insafsızca sömürülmesine yol açan, fakat bir avuç sömürücüye aşırı kârlar sağlayan bugünkü kapkaç kapitalizmini sonuna kadar ayakta tutmak istiyor. Çıplak hakikat budur.

Karma komisyondaki bütçe müzakereleri bu bakımdan son derece ilginçtir. Öteki partilerin sözcüleri işi gücü bırakmışlar, her vesile ile partimize saldırmaktadırlar. Bu saldırılar, tuttuğumuz yolun doğruluğunu ve TİP'in hedefe hızlı adımlarla yaklaştığını ortaya koyduğu için, bizi memnun ediyor. Hepsî de TİP'i tasfiye etmenin gereğine inanmışlar, bunu en munasip şekilde nasıl gerçekleştirebileceklerini araştırıyorlar. Hepsî birden seçim kanununda yapılacak değişiklikler, TİP'i meclis dışında bırakma yollarını araştırıyorlar.

Seçim Kanunu'na değiştirmek hiçbir şeyi kurtarmayacaktır. Türkiye İşçi Partisi'ne verilen oyları, türlü kombinasyonlarla AP'ye veya CHP'ye aktarmak, vatandaş büsbütün öfkelendirecek ve bir linglendirecektir. Ve aldığı oylarla gücünü ispat etmiş olan Türkiye İşçi Partisi'nin, gücü ile orantılı olarak Meclis'te temsil edilmemesi, bugünkü kapkaç kapitalizminin sonunu hızlandıracak, çelişilerin son derece keskinleşmesine yol açacaktır. Kaldı ki, bu oyunun oynanması son derece zordur. TİP'i meclis dışında bırakmayı amaçlayan bir seçim kanunu, bütün küçük partileri tasfiye eder. Ve seçim oyunlarında her zaman yanlış hesaplar yapan CHP de bu kombinasyonlardan kâh çıkamaz. Çünkü, TİP'in gelecek seçimlerde alabileceği oy, öyle küçümsenecek miktarda değildir.

Ne yapsalar boşunadır. Kompradorlar, ağalar, bürokratlar ve cüce politikacılar, batıklığın yavaş yavaş yuttuğu bir insanın durumundadırlar; her hareketleri biraz daha batağa gömülmesine sebep olmaktadır.

Her zaman söyledik: Elinizden geleni arkanıza koymayın! Tekrar ediyoruz: Elinizden geleni arkanıza koymayınız...

İstikbale bu kadar güvenle bakmamız, sosyal gelişmenin kanununu bilmemizdir. Bilimsel bir kesinlikle biliyoruz ki, bugün güçlü gibi görünen sosyal sınıflar, aslında güçsüzdürler ve iktidardan mutlaka devrileceklerdir.

Sosyalizm, bir bakıma da çelişilerin bilimidir. Türkiye sosyalizmi, Türkiye'ye özgü çelişilerin doğru teşhisinden ve bu çelişileri aşamaya götüren yolun doğru çizilmesinden doğmuştur.

1968 yılı kesin sonuçlu mücadelelerle geçecektir. Türkiye bir ileri Amerikan karakolu olmaktan çıkacaktır. NATO'dan çıkacaktır. İkili anlaşmaları Türkiye feshedecektir.

İşçi Partililerin omuzlarına da bu dönemde büyük görevler düşmektedir:

1) Geniş halk kitlelerini uyarmak, uyandırmak, TİP saflarına çekmek;

2) TİP'i böyle bir savaşı verecek güçte bir kuruluş haline getirmek.

Birincisini, cesaretle, yüreklilikle yedi yıldan beri yapıyoruz. Yapmağa ve daha hızlı yapmağa devam edeceğiz.

Zafer bizim olacaktır. Bilinçli, yürekli İşçi Partili kardeşlerim, bunca çile çekmiş, fakat artık hızla uyanan emekçi halkımızın, Amerikan emperyalizminin ve kapkaç kapitalizminin çifte boyunduruğundan kurtuluş savaşında, tarihin omuzlarına yüklediği şerefli görevi yerine getireceklerdir.

Güzel günler halkımızdır, hepimizindir ve yakındır...

Çin'de bir ilkokulda sabah jimnastiği yapan çocuklar (solda), bir fabrikada işbaşına giden Çin'li işçiler

Amerika'yı Korkutan Uçun

Dış politika yazarımız HALUK TANSUĞ, Çin Halk Cumhuriyeti'ne ilk giren Türk gazetecilerinden biridir. 1965 yılında yaptığı bu seyahat sırasında Tansuğ, Başbakan Çu En Lay ile de görüşmüş bulunuyordu. Aşağıda, Tansuğ'un, devrimin onsekizinci yıldönümünde Çin üzerine yaptığı bir incelemeyi sunuyoruz.

1 Ekim 1949'da kurulan Çin Halk Cumhuriyeti (Milletler arası lakaplarıyla Kızıl Çin, Komünist Çin veya Kıt'a Çin'i) geçen Ekim ayında 18 yaşına bastı.

Bu yıldönümü, başlı başına, dünya çapında önemi olan bir olay sayılmak gerekir. Çünkü, Çin, bugün Milletlerarası alanda birinci derece söz sahibi ülkedir. Oysa, «Dünya'nın en eski devamlı medeniyeti» sayılan Çin bir zamanlar, Hindistan'ın bile fersah fersah gerisinde sefâlet, açlık, ah-lâksızlık, ümitsizlik ortamı içerisinde yüzmüştür; «dünyanın en hasta adamı» olarak bilinmiştir.

Çin, dünyanın en geniş ülkelerinin başında gelir. Dünyanın en büyük nüfusuna sahiptir. Batı'nın en ileri endüstri ülkeleri için düşünülmüş yepyeni, modern bir sistemin yani sosyalizm'i Doğu'nun en geri tarımsal cemiyetine adapte etme cesaretini göstermiş bir ülkedir.

Çin, dünyadaki diğer bütün ülkeler arasında en büyük nüfus problemi, gıda problemi, tarım problemi, ulaşım problemi, iklim problemi, kadro problemi, eğitim problemi, yatırım problemi, savunma problemi, sanayileşme problemi, ve daha binbir problemi olan ülkedir.

Henüz 18 yaşına basmasına rağmen, Çin'deki sosyalist yönetim, tarihin en büyük ve kudretli devleti Birleşik Amerika tarafından kuruluşundan beri tehdit edilmekte, devamlı maddi ve manevi baskı altında tutulmaktadır. Abluka içine sokulmakta-

dır. Gelişmesi, böylece durdurulmaya, hattâ, geriletilmeye çalışılmaktadır.

Ve daha pek çok hendikapına aldırmadan, Çin, sosyalizm yolunda duraklamadan yürüyebilmektedir. Diğer fakir ülkeleri çok gerilerde bırakmaktan başka, ileri sanayile sahip Batı'nın büyük endüstri ülkelerini dahi aşip geçme durumuna gelmektedir...

O hâlde, bütün bunlar Pekin yöneticilerini ister beğenelim ister beğenmiyelim objektif açıdan, dünya çapı önemde sayılmaz mı? Ve, üzerinde biraz olsun durmayı gerektirmez mi?

Çin'in yüz ölçümü 3.705.000 mil kare'ye (Birleşik Amerika'nunkinden 90.000 mil kare fazla) varıyor. Nüfusu, 760 milyon 300 bin'e (Birleşik Amerika'nunkinden 563 milyon 458 bin daha fazlasına) ulaşıyor.

Sosyalist Çin, teknolojik alanlarda, büyük gelişmeler kaydediyor. Meselâ, Batı Bloku'nun 3 numaralı ülkesi Fransa'dan önce, «termonükleer» bomba (hidrojen bombası) patlatıyor. Birleşik Amerika'nunkine denk vasıflardaki jet uçaklarını seri halinde çıkarıyor. Jet gücününkinden daha modern elektronik hesap âletleri yapıyor. Batı Avrupa'dakilerden üstün kalitede tıbbi âletleri ihraç edebiliyor.

Sanatta büyük başarılar sağlıyor... Sporda dünya rekorları kırıyor, dünya şampiyonlukları kazanıyor...

Sosyalizm nazariyeciliğinde yepyeni fikirler ortaya atıyor; ve tatbikatına bilfiil geçiyor...

Geleneksel bir açlık tehlikesini

yok ediyor. Hastalıkları, kontrole alıyor. Fuhuşu, rüşveti kaldırıyor...

Dünya politika sahnesinde, ancak Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika ile kıyaslanabilecek, mevkilere oturuluyor. Uzakdoğu'da, tek başına, Batı Bloku «süper lideri» Amerika'ya karşı çıkabiliyor. Bu politik önemi ve rolü sebebiyle, Birleşik Amerika ile arasın-da patlak verebilecek silâhlı bir çatışmanın, tüm dünyayı atom harbine sürükleyebileceği iddia ediliyor...

Bugün Çin'in sağladığı sonuçlar en sıhhatli şekilde hangi ölçülere vurularak değerlendirilebilir? Çin, eskiden ne idi; hangi ülkelerle eşit tutulurdu? Bugün ne oldu; hangi ülkelerle eşit sayılıyor? Ana problemleri, avantajları ve hendikapları nelerdir? Kullandığı sistemin verimlilik derecesi nedir? Yoksa, eski halini düşünmeden, şimdiki zorluklarını hesaplama-dan, yeni sisteminin özelliklerini dikkate almadan, bugünkü Çin'i Birleşik Amerika'nın Batı Avrupa'da dahi bulunmayan yüksek hayat şartlarıyla mukayeseye kalkmak, hiçbir anlam taşımaz.

Söyle ki, Çin, Batı ile kıyaslandığında hâlâ fevkalâde fakirdir. Bizzat Çin Başbakanı Çu En Lay'ın (Pekin'de Türk gazetecilerine) söylediği gibi «Çin, henüz kalkınmaya başlamıştır; kalkınma hazırlıkları yapma halindedir.»

Fakat öteki taraftan da, eskiden kendisinden ileri sayılmış bir Hindistan'la ölçüye vurulduğunda «kalkınma hazırlıkları yapan» Çin, inanılmayacak bir sefaletten, inanılmayacak derece zor şartlar altında, inanılmayacak bir sür'atle, işlediği bazı hatalara ve Batı'nın sabotajlarına rağmen, sosyalizm sayesinde kurtulmanın yolunu bilmiş ülkedir.

Kısacası, bugünkü Çin, derebeylik (feodalizm) şartlarından ve yabancı

emperyalist kontrolundan kurtulmanın kestirme yolunu seçebilmiştir. Burjuva kapitalizmi devresini geçirmek için yüzlerce yıl kaybetmeyi, göze almamıştır. Derebeylik devresini geride bırakıp, kapitalist devreyi bir kenara itip, kestirme yoldan modern sosyalist devlet devresine atlamıştır.

Böylece, bir zamanlar kendisinden «asırlarca ileri» durumdaki Batı'nı endüstri ülkelerini bile, 18 yıllık çok kısa bir devre sonunda «geri» de bırakmayı becerebilmiştir.

Bugünkü Çin'i anlayabilmek, şimdiki başarıları kadar kısmen geçmişteki şartlarını bilmekle, fakat özellikle, bugün dahi mevcut hendikaplarını belirtmekle ve kullandığı modern sosyalist sistemi hatırlamakla mümkünüdür.

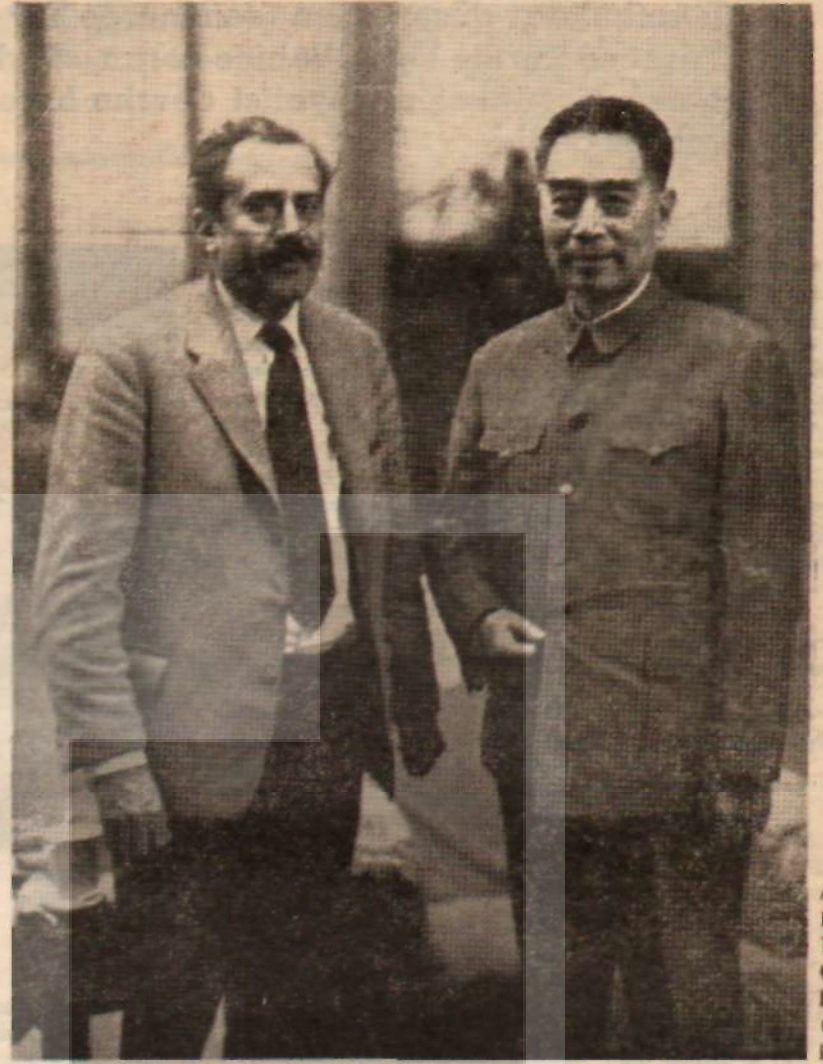
Biliyor muydunuz ki, Çin topraklarının üçte ikisi, tarıma imkân vermez? Geri kalan üçte bir oranındaki «tarımsal Çin» in ise (yüksek dağlar ve kötü iklim şartları sebebiyle) yüzde 70'i çiftçiliğe uygun sayılmaz. Meselâ haritada yeşil bölge gibi gösterilen Pekin şehri, aslında Gobi Çölü iklimine tâbidir? Tarımsal Çin dışında kalan bölgelerde (Tibet'te, Çin Fırkistan'ında, İç Moğolistan'da) denemesi gereken tarım şekilleri, «bir avuç» İsrail'in bütün batı dünyasından gelen hudutsuz para ve teknik yardımla zar zor başarabildiği «çözüm»ne nisbetle bile çok daha çetin karakter taşıyacaktır...

Evet, daha konuya girerken, Çin'in eski «hasta adam»lık hendikaplarını bir kenara, bugün mevcut tabii müşkülleri, astronomik ölçüler kazanıyor. Dolayısıyla, başarıları, daha fazla kıymetleniyor.

Çin'in nüfusu Birleşik Amerika'nunkinden 563 milyon ve yüz ölçümü 90.000 mil kare fazla olmasına rağmen, tarıma uygun topraklarının yüz

İşçiler (sağda).

Arkadaşımız
Haluk
Tansuğ
Çin
Başbakanı
Çu En Lay
ile beraber.

Üçüncü Dev: ÇİN

çümü Birleşik Amerika'ninkinden 80 milyon dönüm (acres) eksiktir. (Amerika'nın bilfiil ekilen toprakları 360 milyon «acres»; Çin'in ekilebilecek topraklarının azami tutarı 280 milyon acres).

Amerika'nın yeniden ve kolaylıkla tarıma açılacak topraklarının bolluğuna karşılık, Çin'de, normal usullerle tarıma açılacak yeni topraklar yoktur. Bu yüzden, Pekin idarecilerince yeni yapılan barajlar, yollar, kanallar, şehirler, endüstriyel merkezler (gösterilen bütün dikkate rağmen) tarımsal araziyi şimdilik (çöl ziraati gerçekleştirilinceye kadar) ve mecurren küçültmektedir. Meselâ, 1955'e oranla 1960'da, işlenebilecek toprakların yüz ölçümü 2 milyon hektar EKSİLMİŞTİR. Ancak verim artışıyla, mahsül miktarında (nüfus artımını aşan) bir fazlalık sağlanabilmektedir.

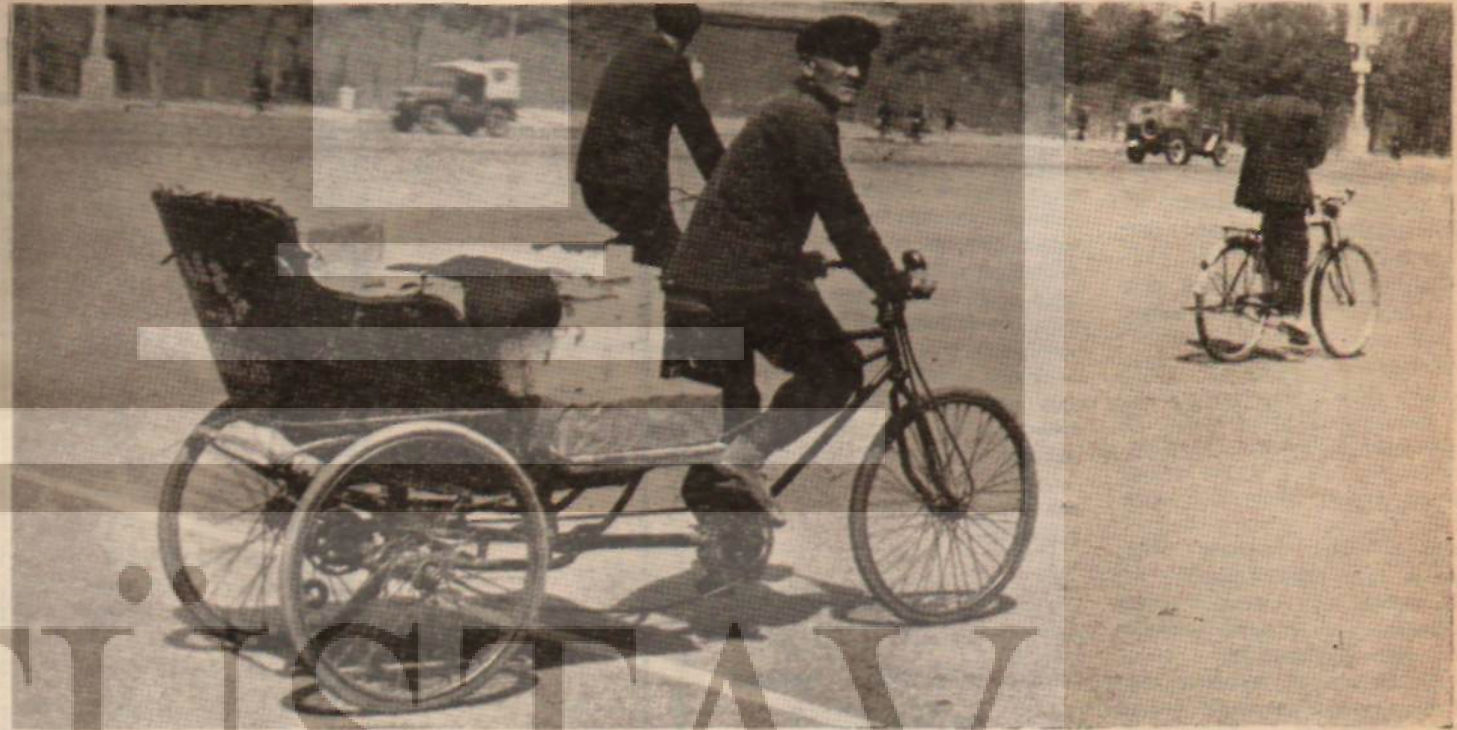
Amerika'da nüfus başına işlenen toprak miktarı 2 «acres»dir; Çin'de, sadece bir «acre» in onda dördü.

Çok yakın tarihlere kadar, tümüyle Çin'de, yalnız hayvan ve insan gübresi kullanılırdı; sun'î gübrenin mevcudiyetini, köylü kütleler bilmezlerdi.

İhtilâlden önce geriye doğru devamlı olarak 50 yıl, Çin, gıda maddesi ithâl etmişti; buna rağmen, kıtlıktan, her yıl milyonlarca Çin'li ölmüştü. İhtilâlden evvel, bir çekim hayvanını beslemek için günde harcanan para 34 Amerikan «cent»i karşılığına denk düşerdi; bir tarım işçisinin ortalama gündeliği ise, 24 Amerikan «cent»ini aşmazdı.

Tarıma uygun toprak azlığı dışında, Çin'in tarımsal problemleri, demek ki hâlâ şu konulara da yayıyor:

Sun'î gübre, makinalaşma, su ve toprak kontrolü, verimli tohumluklar, geliştirilmiş ekim ve hasat usulleri,

Çin'de lüks otomobile rastlamak mümkün değildir. Şehirde trafik otobüs ve bisikletlerle sağlanmaktadır.

küçük çiftliklerin büyük üniteler halinde daha verimli «işletmeler»e çevrilmesi, köylü kütlelere eğitim imkânları sağlayıp tarımsal bilginin (dolarıysıyla verimin) artırılması, ulaştırma sisteminin tarım ihtiyaçlarına aydurlması, tarımla ilgili endüstri şubelerinin geliştirilmesi ve bölgelere dağıtılması, elektrik enerjisinin tarım bölgelerine iletilmesi, depolama imkânlarının genişletilmesi - tarımsal yatırımların artırılması, «çöl ziraati»nin ülke çapında yaygınlaştırılması, nüfusun yeni açılacak tarım bölgelerine kaydırılması, v.s....

Nitekim tarım problemlerinin böy-

lesine devâsâ ölçülere varması ve Çin'in elindeki imkânların bu derece azlığı, Batı'nı uzmanlara şu hükmü verdirtmiştir: «Çin'in yaşama dâvası, her şeyden fazla, nüfusu ile gıda maddesi istihsalı arasındaki dengesizliğe dayanır.»

Başka deyişle sosyalist Çin (en basit gıda problemi dahi devâsâ ölçülere varmış durumda iken) dünya çapı sosyal, ekonomik, siyasi, askeri, kültürel hamleler yapabilmektedir. Milletlerarası camiada sıranın en sonunda gelirken, 18 yıl içinde, iki «süper devlet»ten sonra dünya liderliğine üyeliğini koyabilmektedir.

İşte bu kestirme ve başarılı sonucun sebebini, sadece ve sadece, mevcut sistemlerin en modern sayılan sosyalizmi Çin'in benimsemiş olmasında aramak gerekir.

Ge'ecek hafta
**Üçüncü Dev
Kalkınma Yolu**

Devrim Stratejisi Ne Olmalıdır?

İstanbul'da düzenlenen seminerde TIP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Behice Boran, «Türk devrim hareketi şüphesiz sosyalist devrim hareketi olacaktır» dedi

İstanbul Yüksek Teknik Okulu Talebe Birliği tarafından düzenlenen «Türk Devriminin Stratejisi» konulu seminer, geçen hafta İstanbul TOS salonunda yapılmıştır. Seminerde TIP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Behice Boran, yazar İlhan Selçuk, Mihri Belli ve Hayrettin Uysal «devrim stratejisi» konusunda konuşmalar yapmışlardır.

Soru ve cevaplarla tam 4 saat 20 dakika süren konuşmada Behice Boran, «Devrim Stratejisi» ile ilgili görüşlerini özetle şöyle açıklamıştır:

• Devrim hareketi sosyalist bir hareket olacaktır.

«Türk devriminin stratejisi ne olmalıdır, derken, daha önce cevap verilmesi gereken bir soru vardır: Türk devrim hareketi, bir burjuva devrim hareketi mi olacaktır, yoksa bir sosyalist devrim hareketi mi olacaktır? Bu soru çok önemlidir. Çünkü demokrasi adına, milli güçlerin işbirliği adına, anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik kuvvetlerin işbirliği adına ortaya sürülen bir kısım demagogik, bir kısım ya kasdı ya da bilgisizlikten ileri gelen, zihinleri karıştırıcı görüşler, aslında bu sorunun cevabına bağlıdır.

Bizim cevabımız: Türk devrim hareketi, şüphesiz, sosyalist devrim hareketi olacaktır... «Olmalıdır» demiyorum. «Olacaktır» diyorum... İnsan vadesi toplumların gelişmesine bir düzen verebilir ama bu müdahale toplumun gelişme kanunlarına uygun düşerse, toplumun tarihsel gelişme doğrultusunda olursa başarılı olur; yoksa, tam tersi neticeler verir. Onun için soruya cevap «olmalıdır» diye değil, «olacaktır» diye verilmelidir.

Biz bu cevabı verirken, «anti-emperyalist savaş ile sosyalizm savaşı bir arada yürütülür, bu iktisatı hareketin iktisatı»

cephesidir» derken, muarızlarımız şöyle bir görüş ortaya atıyorlar: «Sosyalizm ancak merhalelerden geçerek gerçekleştirilebilir. Onun için evvelâ anti-emperyalist bağımsızlık mücadelesi, sonra sosyalizm mücadelesi verilmelidir...» Oysa, sosyalizmin, sosyalist düzenin Türk toplumunda merhalelerden geçerek gerçekleşeceğini ilk önce açık ve ayrıntılı bir program halinde ortaya koymuş olan, Türkiye İşçi Partisi'dir. Programımız ortadadır. TIP, yani onun temsil ettiği emekçi sınıflar iktidara geldiği zaman uygulanacak sistem dahi, topyekûn bir sosyalist sistem değildir. O halde «Türk devrimini sosyalist devrim hareketi olacaktır» derken, şunu kastediyoruz: Devrim hareketinin ve bağımsızlık hareketinin nihai hedefi, politik iktidardır. Politik iktidarı hedef almayan hiçbir hareket başarıya ulaşamaz. Binaenaleyh, Türk devrim hareketi, bir burjuva devrim hareketi mi olacaktır, yoksa bir sosyalist devrim hareketi mi olacaktır, derken, şu soruyu da cevaplandırmak gerekiyor: Hedef burjuvayı mı, yoksa emekçi sınıfları mı iktidara getirmektir? Hedef, emekçi sınıfları iktidara getirmektir. Şuhalde, anti-emperyalist hareket, bir sosyalist hareket olacaktır. Ancak, bunu söylerken Türkiye'yi bugünden yarıya topyekûn sosyalist düzene geçirmeyi kastedmiyoruz. Aradaki merhalelerin arka arkaya, hep aynı rotada, sosyalizme giden rotada olabilmeleri için iktidara emekçi sınıfların gelmesi lazımdır. Ancak, emekçi sınıfların iktidarı memleketin kalkınmasını sosyalizme giden bir rota üzerine oturtabilir ve sosyalizme gidecek merhalelerden memleketi geçirebilir.

• Anti-emperyalist güçlerin işbirliği nasıl sağlanabilir?

Milli güçlerin işbirliği, demokratik güçlerin işbirliği, anti-emperyalist güçlerin işbirliği denildiği zaman, bu, zorunlu olarak bir İşçi Partisi'nin varlığını tazammun eder. Bütün dünyada, nerede cephe birliği, işbirliği hareketi varsa, bu teşebbüsler daima işçi sınıfı partilerinden gelmiştir. Türkiye'de de böyle olmuştur. TIP'ten başka hiçbir parti, Amerikan emperyalizmine karşı mücadele şiarı ortaya atmamıştır. Yalnız TIP... Onlar, aksine,

BEHİCE BORAN
(Stratejiyi açıkladı)

«TIP aşırı uçtadır» gibi sözlerle kendilerini bizden uzaklaştırmak, TIP'ı anayasa dışı parti olarak gösterip kapatmak çabası içindedirler. İşbirliği politikası, her şeyden evvel bir İşçi Partisi'nin varlığını ta-

zammun eder. «Bütün anti-emperyalist güçler ile işbirliği yapacağız, ama hiçbir parti ile ilginiz olmayacaktır. Bu, partiler üstü bir hareket olacaktır» demek, hem de sosyalist olduğunu iddia ederek bunu söylemek, partiler üstü ve partiler dışı sendikacılık iddiası kadar saçma bir iddiadır. Mitinglerle, yürüyüşlerle, bildirilerle ne milli bağımsızlık elde edilebilir, ne gerekli köklü dönüşümler yapılabilir.

İşbirliği somut hedefler etrafında olur. Bu da, TIP tara-

fından ortaya atılmış ve yürütülmeğe başlanmıştır. 141 ve 142. maddelerin anayasaya aykırılığını, ikili anlaşmaları, NATO'dan çıkmak gibi meseleleri TIP ortaya koymuştur.

«İşçi sınıfı küçüktür, partisel küçüktür, onun için ara sınıflar öncülük etsin» diyenler, sosyalizme ihanet içindedirler. Bir sosyalist, kişi olarak, örgüt olarak, emekçilerin iktidarı için mücadelede en önde, en tehlikeli noktada, en cesaretli şekilde çalışmak mecburiyetindedir.

Anti-emperyalist ve bağımsızlıktan yana mücadele ile sosyalist mücadelenin birlikte yürüyeceğini söylerken biliyoruz ki, dış politika ile iç politika birbirine bağlıdır. Bağımsız bir dış politikayı belirli bir iç politika ile gerçekleştirebilirsiniz. Emperyalist kuvvetlerle işbirliği yapan, yabancı sermaye ile ortaklık kuran, yabancı kredileri kendisi alıp Türk emekçi halkını 2000 yılına kadar borçlandıran egemen sınıflar ve onların partileri NATO'dan çıkmaktan, Amerika'dan bağımsız bir dış politika yürütmekten yana olabilirler mi? Ancak, emekçi sınıflar iktidara geçtiği takdirde ekonomik ve siyasi alanda bir bağımsızlık gerçekleştirilebilir, köklü dönüşümler yapılabilir.

Bu bakımdan, Türk devrim hareketi, şüphesiz, sosyalist devrim hareketi olacaktır.»

Toplumcu Düşüncenin Anadolu'daki gur sesi:

«Sömürücülüğe Karşı Savaş»

3. yılına girdi.

Sayısı 50 kuruş.

P.K. 80 — TRABZON

Ant Der. : 390

İlyi planlanan ve yürütülen bir reklam ve tanıtma faaliyeti bir müessesesi için masrafların kapısı olmakla çıkar, karşılığını kat kat getirir.

BASIN İLÂN KURUMU

Çağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

Açık oturum gelecek sayıda

«Devrim Stratejisi» Seminerinin sonunda Behice Boran, İlhan Selçuk ve Mihri Belli'nin iştirakiyle düzenlenen «açık oturum» un tafsilâtını gelecek sayıda or kurlarımıza sunacağız...

(Basın: 28205/389)

işçi

Kemal SÜLKER

Sendika mı, sefahat yuvası mı?

Türkiye Metal-İş Federasyonu'nun Ankara'da sonuçlanan kongresi, bir kısım sendikaların ve federasyonların, hattâ onların bağlı olduğu konfederasyonun hangi çizgi- de olduğunu göstermeye fırsat vermiştir. A.P. İstanbul Milletvekili Kaya Özdemir'in başkanı olduğu federasyon kongresinde geçen konuşmalar bir kısım sendikacıların işçi- den kopmuşluğunu, kişisel yaşantı- larını kendi çıkarları açısından sür- dürmekten öteye gitmediğini ileri- sürenlere hak verdimiştir.

Federasyon'dan para alındığı id- dia edilmiştir. Yöneticilerin yolsuz- luk yaptıkları ileri sürülmüştür. — Müslümanlığıyla ikide bir övü- nen ve bu yolla işinde kalmaya ça- lışanlardan biri Ramazan ayında Federasyon binası içinde içki âlemi düzenlemekle suçlanmıştır. — Fe- derasyon Başkanı Özdemir'in uy- gunsuz kadınlarla bu içki eğlencesi- ne katıldığı da iddia olarak kongre- de açıklanmıştır. — Federasyon başkanı ihmalçilikle suçlanmıştır. — Hızipliçlik yapıldığı ileri sürül- müştür. — Sendikaların siyaset ya- pıp yapmayacağı sorulmuş, yapı- caksâ o yolda yeni bir karar alın- ması istenmiştir. — Sendikaların politika dışı ya da partilerüstü bir politika izleyeceği kararı uygulan- caksâ Kaya Özdemir'in A.P. de ne işi olduğu üyelerce sorulmuştur.

Yani, hep Türkiye gerçekleri ve Türkiye'nin geri kalmışlığı unutu- larak yürütülen bozuk düzen sen- dikacılığının kekre ürünleri...

Oysa, Çalışma Bakanı'nın hep vaadla dolu konuşmasının ve işçi- lerin bir kez daha açığa çıkardığı gerçekler var:

Acı gerçekler

Türkiye'de bugün asgari ücret (herhalde ortalama ücret olsa ge- rek) günde 12 lira! Bugün emekli- ye çıkarılan bir işçinin eline geçen asgari aylık ücret ayda 250 lira! İş- çilere tanınmış görülen haklar yal- nız bir kısım işçi sendikası yönetici- lerine alt sendika ve federasyon yö- neticilerinin bir kısmı konforlu özel otolarla sağa sola gidip gelirler ama işçiler içine ancak 40 hayvanı ko- nulmasına izin verilen kara vagon- larda işe gidip gelirler! İşçinin kal- kınması isteniyorsa önce sınıflar arasındaki uzak mesafe kapatılmalı!

Her komprador gibi, her sömür- cü gibi, işçinin sınıf olarak sosyal ve ekonomik ve de politik hakların- dan söz açanlara atılmak istenen aynı çamuru Metal-İş Federas- yonu'nda da görüyoruz:

«Aşırı solcular ve maskeli komü- nistler Türk işçilerini bölmeye ça- lışıyorlar!»

Bu sözlerin sahibi Kaya Özdemir, kendisinin sağcı olduğunu söyleyen

ve bu nedenle solcu olduğunu bil- dirdiği Türkiye Maden-İş Sendikası ile işkolu içinde tek işçi örgütü ha- li- ne gelmeyi reddeden kişi.

Oysa Türkiye Maden-İş Sendika- sı, Türkiye gerçeklerinin dile getir-ildiği başarılı bir çalışmanın hesa- bını açık alına veren bir sendika. Uluslararası Maden İşçileri Federas- yonu'nun yayın organına göre:

«Ekim ayı sonunda yapılan Tür- kiye Maden-İş Sendikası'nın kongre- si dinamik bir teşkilâtın bir yankı- sı olmuştur. Kongreyi izleyenleri çok fazla etkilemiştir. Kongre disiplinlidir ve çok genç delege tar- tışmalarda aktif olarak yer almıştır. İlk defa olarak tartışmalar, ülkenin sosyal, ekonomik, politik sorunlarını sendikal açıdan dile getirmiştir. Kongre ülkenin endüstriyel ve eko- nomik politikası ile ilgili sorunları gözden geçirmiştir.»

İşçi ihracatı

Gerçekten de Türkiye Maden-İş Sendikası'nın kongresinde Türkiye- nin bütün sorunları ele alınmış ve gelişmiş ülkeler sendikacılığının klâ- sik çalışma türüne uygun karar su- retleri onaylayarak sona ermiştir.

Gittikçe artan işsizliğin önlenme- sine ancak işçi ihracı yolunu çözüm olarak getiren İktidar; Almanya, Belçika, İsviçre'den sonra Avustur- ralya'ya Türk işçilerine sağlık ver-meye başlamıştır. Şubat ayında ilk öncüyü teşkil edecek 600 ailenin Avustralya'da konfor içinde ve âde- ta bir eli yağda, bir eli balda yaşa- yacağını propaganda edenler kalı- fiye işçilerle haftada 75 dolar verile- ceğini de muhtuluyorlar. Kömür, özellikle bakır ve kurşun madenleri gibi insan neslini yok edecek kadar ağır koşullarla yapılacak işlere haf- tada 70-80 dolar verileceğini açıkla- yanlar, Türkiye'deki kömür ocakla- rında çalışanların aylığına göz at- maktan ve iş kazalarına aşırılığın- dan söz açmaktan özenle çekinmek- tedirler.

Keşke, yabancı ülkelere giden iş- çiler orada kend. kültürlerini geliştirecek bir ortamda rahat bir hayat sürmekte, alkonulmak istenmeseler. Ama, ne var ki İktidarın öncüleri Almanya'daki işçileri de rahat bırakmadan yana değildirlir. Onları tutucu ve gerici bir anlayış içinde kısıtlarak bağlamaların bütün araçla- rını kullanmaktadırlar. Dini duygu- ları sömürmede çıkar bulanlar Al- manya'daki işçilere radyodan nak- len yayın yapılmasını planlamakta- dırlar. Buna karşılık, Almanya'daki bir takım sömürücü işverenlerin Türk işçilerini daha düşük ücret ve daha az sosyal haklara razı etmek için girişimleri sosyal-ekonomik bas- kıları bilmezlikten, görmezlikten gelmektedirler. Oysa, bugünlerde

Almanya'da
IG Metal
Sendikası'nın
düzenlediği
seminere
katılan
Türk işçileri

Almanya'daki Türk ve Alman işçi- leri çok yakından ilgilendiren bir konu var:

Hükümet, hazırladığı bir kanun tasarısı ile hemen hemen bütün iş- yerlerini ve ekonomik yön- timi ge- rektiği zaman «askerileştirecek» bir yönetim uygulayacaktır. Böylece, işçilere zorla kabul ettirilen mükel- lefiyetleri, grev hakkını kullanmayı da yasaklayarak olagan hale getire- cektir. Tasarı n.eceburi hizmeti ge- tirmektedir. İşçiler, hükümet iste- diği zaman «askere alınacaktır.»

Almanya'nın en güçlü sendikası IG Metal'e göre bu tasarı Anayasa- ya aykırıdır. Grev hakkını yok et- mektedir. Sendikaların ünlü genel- başkanı ve Uluslararası Maden İşçi- leri Federasyonu'nun (IMF'nin) Ge- nelbaşkanı Otto Brenner görüşünü şöyle açıklamıştır:

«Biz iyi hava için demokrasi istemiyoruz. Biz tehlikeli ve sıkıntılı günlerde değerini ispat etmiş bir demokrasi istiyoruz. Buna erişmek için bütün demokratik güçlerin ve aktif örgütlerin işbirliğine ihtiyac vardır. Demokrasi, işçi sınıfının e- konomik hayatta bu hayatın bütün bölünmelerinde söz ve karar sahibi ol- masına da imkân verir. Hakları kı- sıtlamaz!»

Avrupa'da

Batı sendikaları; içki âlemleri başkanlık masasında iken kaybolan paralar, hızipliçlik, demokrasiye ay- kırı görüşlerin savunulmasına or- tam hazırlayan kongreleri çıkmaza sürüklemelerle uğraşmamaktadır. Hele dünyanın en önemli işkolu olan maden (metali) işkolunda sendikalar kendi ülkelerinin hayati sorunlarını ele almaktadırlar. Fin Metal İşçileri Sendikası, hükümetin aldığı deva- lüasyon kararına karşı çıkmakta- dır. Onlara göre «Fin hükümeti iş- çilerin görüşlerini almadı» Fin markının değerini düşürerek işçile- rin satın alma gücünü indirmiştir. Hükümet derhal fiyatları yükse- lmesini önleyecek tedbirler almalı- dır.»

Belçika'da ekonomik durum, bazı

kurumların kapanmasına ve piya- sanın sıkışmasına yol açmıştır. İş- çiler tehlikeli şekilde işsizlik sorunu ile yüz yüze gelmiştir. Bu nedenle Metal İşçileri Sendikası, Belçika Başbakanı ile ortak bir toplantı dü- zenlenmesini istemiştir. Toplantıda sendikacılar Başbakanı yalnız işve renlerin görüşüyle yetiniyerek eko- nomik ve sosyal sorunların çözüm- lenemeyeceğini anlatmışlardır.

Asgari çizgi

Fransız Mad. İşçileri Sendika- sı'nın son yönetim kurulu toplantı- larından birinde Fransa'nın ekono- mik sorunları tartışılmıştır. İşsizlik ve yeni iş yaratma sorunları ele a- lınmış, toplu sözleşmelerle elde edi- len satın alma gücünün artırılması istenmiş, fiyat artışlarının önlenme- si için somut çözüm yolları aranmış- tır. Fransız İşçi Sendikaları Konfe- derasyonu, hükümetin aldığı so- mali tedbirlerin karşısında olduğu- nu açıklamıştır. Sendikalar, hükü- metin adaletsiz kararları karşısın- gösterilerle karşı koymalıdır, tezd- onaylamıştır.

Bütün bunlar, sendikacılığın as- gari çizgisinin ne olduğunu göste- rir kanısındayız. Türkiye'de de DISK çevresinde ve belki henüz DISK'e katılmamış bir kısım sendi- kalar bu çizgidedir. Ama, Metal-İş Federasyonu ve onunla birlikte aynı yolda mesafe alanlar, yozlaşmış bir sendikacılık türünün temsilcileri kalmaktadırlar. Bu yozlaşmış sen- dikacılığı, Batı Almanya'da da uy- gulamak isteyen gerici çevreler. Fe- deral Almanya'da bazı işçi örgütle- rinin başına geçirilenleri masa ola- rak kullanmaya kalkmışlardır. Ni- tekim, Nazım Hikmet'in adından ve piyesinden söz eden bir TV yayını aleyhinde o ülkenin yasalarına ay- kırı yolda konuşmalar yapan sözde işçi örgütleri yöneticileri, IG Metal'in Türk işçilerine özgü seminerlerini bile dile dolamaya kalkmışlardır. Hattâ Türkiye Maden-İş Sendikası- nın Almanya'daki Türk işçileriyle ilgili bir büro kurmuş olmasını da politik ihtisarlara kapılarak bal- talamaya çalışmaktadırlar.

DÜNYADA AMERIKAN İŞGALI

- Emperyalist Amerika, 1,5 milyon askerini dünyanın çeşitli bölgelerinde kendi çıkarlarını sürdürmek için seferber etmiştir. Bu bölgeler arasında Türkiye de vardır.

Amerikan kapitalizmini savunmak ve şirin göstermekle görevlendirilmiş yayın organlarından «U. S. NEWS and WORLD REPORT» dergisi 1 Ocak 1968 tarihli sayısında «şecaat arzederken merd-i kipti sirkatin söyler» misali çok ilginç bilgiler vermektedir.

U. S. NEWS and WORLD REPORT'a göre bugün Amerikan silahlı kuvvetlerindeki her iki kişiden birisi, yani en az 1,5 milyon insan Amerika'nın deniz aşırı ülkelerinde ya da milli kurtuluş savaşlarını basturmakla görevli Amerikan uzak deniz filolarında görev almış bulunmaktadır. Bu 1,5 milyon insan şu ülkelerdeki üslerde Amerikan kapitalizmini savunmaktadır:

1) Amerika Kıtasında: Kanada, Bermuda, Küba (Guan-tanamo üssü), Porto Riko, Panama.

2) Avrupa Kıtasında: İzlanda, İngiltere, İspanya, Hollanda, Belçika, Batı Almanya, İtalya, Batı Berlin, Azor Adaları ve Türkiye.

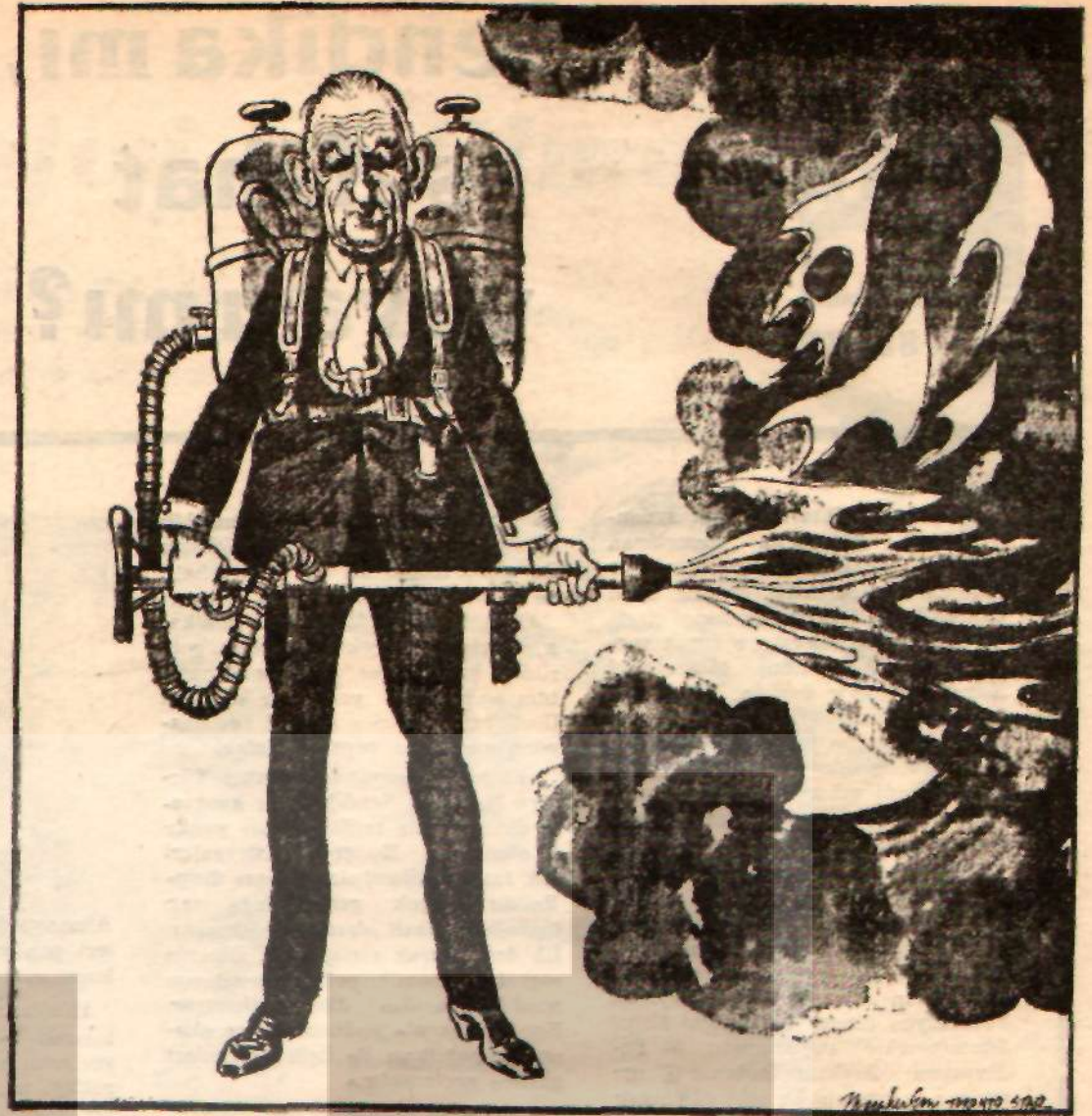
3) Afrika Kıtasında: Libya.

4) Asya ve Uzak Doğu Asya: Japonya, Okinava, Formoza, Guam, Filipinler, Güney Kore, Tayland, Güney Vietnam ve Johnston Midway ve Kwajalein adaları.

Ayrıca Amerikan 7. Filosu Güney Çin Denizinde ve Amerikan 6. Filosu Akdenizde cirit atmaktadırlar.

U. S. News and World Report «Dünya Savaşının sona erişinden bu yana Amerika Birleşik Devletleri Silahlı Kuvvetlerinin şimdiki seviye ve sayıya hiç bir zaman yükselmemiş olduğunu yazmaktadır. Yine bu dergiye göre örneğin Güney Vietnamdaki Amerikan askerlerinin sayısı Kore Savaşı'nda çarpışmış Amerikan askerlerinin sayısından daha fazladır. 1952 yılında Kore Savaşı'nın en kızgın anında Amerikan Kuvvetlerinin toplam değeri 472.800 iken bugün Güney Vietnam'daki Amerikan askerlerinin sayısı 550.000'e varmış

tır ve hızla artmaktadır. U.S. News, Vietnam savaşının Laos ve Kamboçya'ya da sıçraması ihtimalinin çok kuvvetli olduğunu ve bu durum karşısında toplam sayısı 3,4 milyon olan Amerikan Silahlı Kuvvetlerinin Milli Muhafızlar (national guardsmen) ve ihtiyatlarla takviyesinin gerekeceği belirtilmektedir.

Amerikan Emperyalizmine karşı yürütülen mücadelenin ağırlık noktasının Avrupa kıtasından fukara insanların kıtası Asya'ya geçmekte olduğunu çok iyi kavrayan Amerikan kapitalistleri savaş stratejilerinde gerekli değişiklikleri yapmağa çalışmaktadırlar. U.S. News, 1968 yılında Avrupadaki Amerikan kara ve hava kuvvetlerine mensup 35.000 kişinin Amerika'ya getirileceğini, bu kuvvetlerle Vietnam Savaşı yüzünden zayıflamış olan STRATEJİK İHTİYAT kuvvetlerinin takviye

edileceğini de yazmaktadır. Bu Stratejik İhtiyat Kuvveti, ileride Akdeniz'den Karayipler'e, Kore'den Tailand'a kadar milli kurtuluş savaşlarının başlaması muhtemel her bölgeye derhal sevk hazır bulundurulacaktır.

Günümüzde her 6 Amerikan askerinden birisi doğrudan doğruya savaşın içerisinde bulunmaktadır. Örneğin Vietnamda 312.000 kara askeri, 76.000 deniz piyadesi, 56.000 havacı, 30 bin denizci ve 1200 sahil koruyucusu mevcuttur. Tailand'da çoğunluğu havacı olan 35.000

Amerikan silahlı kuvvet mensubu vardır. Ayrıca bu sahillerdeki Amerikan filosunda 40.000 denizci silah altındadır. Amerikanın deniz aşırı kuvvetlerini sayısal bakımdan bölgeler içerisinde incelediğimizde U. S. News and World Report'un verdiği şu rakamlarla karşılaşıyoruz:

Güney Doğu Asyadaki savaş bölgesinde 550.000
Uzak doğuda diğer bölgelerde 217.000

Karayiplerde 23.000
Avrupa ve Akdenizde 352.000
Diğer bölgelerde, sevk halinde ve Filolarda 400.000
Toplam 1.342.000

Kendi kaynaklarından alarak verdiğimiz bilgiler ve rakamlar bir kere daha göstermektedir ki, Amerikan emperyalizmi, dünyanın dört bucağında kendi çıkarlarını geri kalmış ülke halklarına kan kusturarak korumakta ve çoğunluğunu emekçi ailelerinden gelme kişilerin

teşkil ettiği Amerikan slâhli kuvvetlerini, diğer ülke emekçilerine karşı kullanmaktadır. Bununla beraber artık açıkça belirtilmiştir ki, üstün slâh gücüyle, şahlanmış milli hareketleri bastırmak tamamen imkânsızdır. İşte 1920'de Türkiye işte 1967 de Vietnam...

ALMANYA—

• Nazım Hikmet'in oyunu münasebetiyle sözde milliyetçilerin yarattığı skandal

Nurettin TEKİNDOR,
Köln'den bildiriyor

Nazım Hikmet'in «Ferhat ile Şirine» adlı tiyatro eseri, Almanya'da ilk olarak sahneye konulan bu büyük Türk şairinin Alman seyircisi tarafından da büyük ilgi görmesine vesile olurken; piyeste bulunmayan bir sahne, Köln'de, politik amaçlarla, bizzat devlet memurlarının da kışkırtmasıyla oynanmıştır.

Batı Alman Televizyonu yöneticileri, DPA ajansı vasıtasıyla Krefeld Devlet Sahnesi'nde Nazım Hikmet'in oyununun sahneye konulduğunu haber alınca, haftada bir kere perşembe günleri Türk işçileri için 10 dakikalık bir yayın yapan servislerini harekete geçirerek, kısa bir haber röportaj hazırlamalarını istemişlerdir.

İstenilen röportaj, sahnenin ön sıralarını dolduran Türk işçi ve öğrencilerinin bulunduğu bir temsil sırasında hazırlanmış ve 21 Aralık 1967 perşembe günü yayında 1,5 dakika olarak gösterilmiştir.

Tamamen objektif ölçüler içinde verilen 1,5 dakikalık röportaj, İşçi Derneği Başkanı, Konsolosluk Meclisliği, Basın Ataşeliği kâtipliği gibi, yaltaklanmalarla elde edilen görevlerin vâpisinde Almanya'da «solcu avı»na çıkan bir milliyetçi-makdeseatçiler grubunun tepkisiyle karşılanmış tir.

Köln İşçi Derneği, Televizyon III. Program Müdürü, Almanya'nın en tanınmış simalarından bir Werner Höfer'e gerçeklerin de tahrif edildiği bir mektup yazarak «Ferhat ile Şirine» televizyonda Türk işçilerine gösterilişini protesto etmişler ve etkileyebildikleri birkaç derneği daha bu kampanyaya katmışlardır. Anadolu Ajansı Bonn muhabiri de bu tepkileri, televizyonun komünizm propagandası yaptığını ima edecek bir şekilde bildirmiştir.

Olay daha sonra, Büyükelçilik Basın Müşavirliğinde kâtip olarak çalışan Adalet Gazetesi muhabiri Nihat Ülkekul tarafından iftira ve tahriklerle dolu bir yazı serisi haline getirilmiş ve «Türk Alman dostluğunun tehlikeye olduğu» iddia edilmiştir. Ülkekul ayrıca Batı

FRIEDHELM PORCK
(TV Program Müdürü)

Alman Radyo ve Televizyon İdarecilerini, komünizm propagandası yapmakla suçlamıştır.

Sahte milliyetçiler, bir «afe-rin» daha almayı hakkettüklerini hesaplarlarken, beklemedikleri bir olay başlarına gelmiş, şimdiye kadar yapılan bu gibi yobazca hırçınlıkları, evsahibi ağırbaşlılığı içinde karşılamasın. bilen Batı Alman Radyo ve Televizyon İdarecilerinin sert tepkisiyle kışlağımışlardır Werner Höfer, Televizyon Özel Programlar Müdürü Friedhelm Porck'u Televizyon adına gerekli müdahalelerde bulunmakla görevlendirince, Porck, ilk olarak Basın Ataşeliğine ağır bir mektup yazmış ve «Bu sorumsuz iftira kampanyasının kaynağının Türk Büyükelçiliği çatısı altında» olduğunu resmi yetkililere bildirerek, «Türk Alman dostluğunun tehlikeye girmesinin sebebinin WDR (Batı Alman Radyosu)'ün dostane tutumunu suistimal ederek sabırların sınırlarını aşacak şekilde davranışlar olduğunu» belirtmiştir. Mektupta ayrıca bu gibi tezi ve tahrikçilere Türk Büyükelçiliği'nde nasıl yer verildiğinden duyulan hayret de yer almaktadır.

Friedhelm Porck Türk yetkililerini uyarmak amacıyla kaleme aldığı bu yazısında ayrıca Köln Konsolosluğunda ve Basın Ataşeliğinde çalışan iki tahrikçinin Almanya'da istenmiyor. kişiler haline geldiklerini de açıklamıştır.

Televizyon yöneticileri ayrıca Anadolu Ajansı Genel Müdürüne de bir mektup yazarak, olayları «dürüstçe yansıtmayan bu yazının düzeltilmesini» istemişler, «gazetecilik prensipleri bakımından Bonn muhabirine biraz nasihatle bulunulmasını» salık vermişlerdir.

Bir yandan televizyon yöneticileri kendilerini komünistlikle suçlayan ve Türk Devletinin resmi temsilciliklerinde görevli şahısların ipüklerini pazara çıkarırken, öte yandan pek çok işçi ve öğrenci derneği de «Türk işçisinin uçan kuşa komünist damgası vuran dar kafalı bir sahte milliyetçiler grubu tarafından temsil edilmediğini» örnekleri olan mektuplarla televizyon idaresine başvurmuşlardır.

Yıllardan beri ellerinde tuttukları derneklerle, Türk işçisini güllüne duruma düşüren «sahte milliyetçilerimiz» olayların bu yönde bir gelişme göstermesi üzerine panîğe kapılıp kapılımlar ve suçlu birbirlerinin üzerine yıkmaya çalışı

Dağıtım devam ediyor

ANT'nin cilt kapakları ve ciltlerinin dağıtımına devam edilmektedir. İstanbul'da bulunan okurlarımız bizzat dergi idarehanesine gelerek cilt kapaklarını 15 lira, ciltleri ise 50 lira karşılığında alabilirler. Taşrada bulunan okurlarımız ise taleplerini bildirdikleri takdirde, müracaat sırasına göre cilt kapakları 15 lira, ciltler ise 50 lira ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ancak, taşradaki okurlarımızın açık adresleriyle birlikte posta ve ambalaj masrafını karşılamak üzere her cilt kapağı için 3 lira ve her cilt için 5 lira'lık posta pulunu «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul» adresine göndermeleri gerekmektedir.

Öte yandan, ANT'nin birinci cildini temin edememiş okurlarımız için de çok az sayıda cilt kapağı ve cilt yaptırılmıştır. Bunları da okurlarımız aynı şartlarla temin edebilirler.

Okurlarımıza bir kolaylık

Ellerinde ANT'nin ikinci cildine ait 26 dergilik koleksiyonu bulunan okurlarımız da, bunları idarehanemize getir-jikleri takdirde ciltleme masrafı ve yıpranma payı karşılığı da dahil olmak üzere 20 lira fark ödemeleri halinde ANT'nin ikinci cildine sahip olabilecekler ve ayrıca ciltletme külfetinden kurtulacaklardır.

İçine girerlerdir. Nitekim İşçi Derneği, bir kısmını dağıttığı bildirilerini, dağıttıkları yerlerden geri toplamaya çalışarak imha etme işlemine girişirken, Adalet Gazetesi muhabiri televizyon yöneticilerine telefon ederek, olayların kendisinin değil, AA muhabiri Erdoğan Olcayto'nun başını al-tından çıktığını ihbar etmek'e Olcayto'da bu olaylarla herhan-

gi bir ilişki olmadığına televizyon yöneticilerini inandır-maya uğraşmaktadır.

Olaylar devam edecektir. Zira, televizyon yöneticileri, adli müdahalede bulunabilmek için Basın Ataşeliği'nden ilgili ka-nunları istemiştir.

Öte yandan, yine yayınladıkları bir bildiri ile Almanya'da 2 milyon civarındaki üyesiyle dünyanın en büyük sendikala-

ından biri olan İG METAL (Metal İşçileri Sendikası), yabancı işçiler için düzenledikleri kurslarla komünizm propagandası yapmakla suçlayan Köln İşçi Derneği de sendika tarafından mahkemeye verilecektir.

Bilindiği gibi Almanya'da Türk işçilerinin sendika durumlarıyla en yakından ilişkilenen sendika IG Metal'dir.

Hapishanede bir saz şairi: Aşık İhsanî

Şadi ALKILIÇ

İHSANİ ve ALKILIÇ
(Hapishane hatırası)

O akşamın olayları ilginç bir serüvendir. Hem de masal gibi, sonu doğru çıkan fal (1) gibi bir şey... Gireceğimizi de, çıkacağımızı da o gece bilmiştik. Çıkacağımızı biliyorduk, çünkü davamızda haklıydık. Ya gireceğimize nereden inmiyorduk? İşte bunu anlatmak doğru değil, gireceğimiz kalbimize doruluyordu, diyelim de şu yazı da suç işlemiyelim.

Bütün yiğit Antepçiler gibi çok mert bir dost olan Nuri Mermer arkadaşımız o akşam bizi vemeğe çağırıyordu: Beni, Selâhattin Hilav'ı, Aşık İhsanî'yi ve Orhan Kemal'i. 1966 Mayısının 12 inci gecesi. Ben, şöyle (harâbât) bir yere gideyim, dedim.

Çenberlitaş'da, bir (Balıkçı-meyhane) nin üst katında idik üç masa. Balıklar taze ve nefis. Bizden hemen sonra alt katla - Allah razı olsun - bizi yalnız bırakmayan, gözetliyen (uzak akrabalar) yer aldılar. İyi kalbli çocuklardır, eksik olmasınlar.. bizleri gözümüz gibi yıllardır kovalarlar. Ama niçin? Doğrusunu isterseniz bu (niçin) in cevabını onlar da, biz de bilmiyoruz. Bir kör döğüşüdür gidiyor işte. Onları asla suçlu bulmuverim çünkü bizim ne kadar çok vatansever olduğumuzu anlamalarına vol açtı bu işleri. Sağ olsunlar, onlara hiçbir kinim yok. Hiç şüphesiz ki onlar da bu halkın iyiliğini bizim kadar vürekten istiyen halk çocuklarıdır ve bizim kadar vatanseverdirler.

Halkımı sevmek çok iyi şey, fakat nasıl sevilleceğini bilmek ayrı ve büyük bir hünerdir.

Neyse, bizim konumuz Aşık İhsanî'dir. O gece harâbât'ta İhsanî sazını konuşturdu. bizi coşturdu.. Ben «İhsanî oğlum Sultanahmet'te galiba buluşacağız...» dedim

O «Hayra yorumuz, Şadi baba..» diye cevap verdi.

...Ertesi gün, ben Sultanahmet cezaevinde idim: Revirde, özel (!) bir odada...

Aradan çok az gün geçti, haber verdiler: İhsanî gelmiş - Beni ziyarete mi, dedim. - Hayır, tutuklu!..

Aman diye, koştum kapı altına.. Bakım oturtmuşlar ber-

berin önüne saçımı, sakamı koyun kurpar gibi kesiyorlar.. Bizim İhsanî'nin Şeyh Bedreddin kadar sakalı vardı, saçları ise omuzlarından aşağı sarkardı.

- Vay.. Bre, dedim.
- Vay Şadi baba, dedi.. Sarılıp öpüştük Müdürle görüşmüş benim yanıma vereceklermiş... Kapı altı belâli yer.. orda fazla durulmaz, içeri hücreme döndüm, bekledim.

Şükür, kocaman bıyıkları, kendisinden evvel odaya girdi. Elinde kesilmiş upuzun saçları vardı. O saçları sonra hapishane berberi alıp ördü. İhsanî saklıyordur herhalde. «Merhaba Şadi baba cümlemize geçmiş olsun..»

Korkmuyordum.. Morali sağlamdı. İlk önce şöyle etrafa, tavana, duvarlara, tepedeki pencereye baktı. Sonra eliyle duvarları, ayakları ile yeri, gözleriyle tavanı yokladı.

- Ne oluyor İhsanî? dedim. Bu sefer daha resmi bir tavırla:

- Şadi beyciğim, buraya herhalde elektrikli dinleme cihazı yerleştirilmişlerdir, tetkik ettiniz mi zâtîalınız?
- Yok, be oğlum, ayıp.. biz casus muyuz? İki vatansever, bizi niçin dinlesinler?

İki gün, kuşkulu kuşkulu yere, tavana, duvarlara, tepedeki pencereye baktı; en sonunda böyle birşey olmadığına inandı ve rahatladı.

Hapise girerken o güzelim sazını da almışlar, hapishane anbarına koymuşlardı, yani İhsanî'nin sazını da hapis etmişlerdi.. Buna çok canım sı kıldı. O zamana kadar İhsanî'yi tam anlamamış, tam dinlememişim. Gerçi İhsanî hapse girerken, yapılan aramada, cüzdanında ilgililer benim resmimi bulmuşlardı ama ta nışıklığımız eski ve derin değildi.

İlgilileri:

- Vay, demek Şadi Alkılıç' m resmi ha... hem de yanında taşıyorsun.

İhsanî:

- Evet, onun resmi, o benim müdürüm, demiş.. Demiş ama bu (müdürüm) sözünü niçin söylediğini ben hâlâ anıyamadım.

... Bir kaç gün sonra İhsanî açıldı, açıldı ama sazi yok... sözü çok! Hapiste İhsanîye (Dip kapalı ve pranga) odalarını ve (Hususi kapalı) da insanların sefaletini gösterdim, rengi sapsarı oldu... perişan oldu.

Bir gün, İhsanîye bir saz bulundu.. Bütün hapishane canlandı. Kısım kısım İhsanî'yi arıyorlar, sazını dinlemek için yalvarıyorlardı. Hakikaten bizim aşık İhsanî halkı müthiş etkiliyor, peşine takıp götürüyor..

Eskilerin deyimini ile (Mâseri viedamı emvuzeci), yenilerin

sözü ile (kamu duyarlığını yansıtır) işte buna denir.

- Bilirkişi, Şadi baba, bilirkişi beni yaktı.. Profesör.. diyordu, aşık İhsanî, ağzını doldura: Profesör!

- Boş ver İhsanî, Hâkimler var Türkiye'de.. Mert, cesur,

nâmuslu, vicdanlı, büyük hâkimler, diyordum.

- Profesör bilmez mi? Şadi baba.

- Türkiye'de (Sosyalizm profesörü) ünvanlı profesör yok ki İhsanî..

- Ya hâkimler Şadi baba?

- Türk hâkimleri ile Türkiye halkı ne kadar övünse azdır, kendi tecrübelerimle biliyorum, onlar çok âdildir, düşünme İhsanî.. Benim çocuğum da Ağır Ceza Hâkimi, dedem de Hâkim idi.. Hâkimleri yakından tanırım.

...İhsanî iki ayda beraat etti, ben de hapisten kurtuldum.

Aşık İhsanî'yi sokakta, sahnede çok defa dinlemiş, şiirlerini çok etkili bulmuştum. Ama doğrusunu söyleyeyim, bu kadar güçlü şiirleri tek başına İhsanî'nin yaratabileceğine inanmıyordum.. Birisi, kimbilir, benim de bilmediğim birisi bu şiirleri düzeltiyor, diyalektik raya oturtuyor sanıyordum. Ayıp bir sanı, fakat gerçek bu. Aldanmışım.

Hapishanede şaştım İhsanî'ye.. Bir de baktım ki şiirlerini hakikaten hiç bir revizyon istemeden, eksiksiz kendi yazıyor. İki kişi yattığımız hücrede öyle güzel, öyle güçlü şiirler yazdı.

- Aferin İhsanî.. diyalektik görüşle, tarihi materyalizme uygun yazdın, diye alımdan öptüm.

- Tarihi materyalizm, diyalektik materyalizm.. ben bilmiyorum Şadi baba.. Lütfen anlatır mısınız bana. Demesin mi?

İçtenlikle istiyordu bunu.. O gün Türk halkının büyüklüğüne, zekâsına, gücüne bir daha inandım: Yıllarca okunup zor öğrenilen cereceklerin bilincine İhsanî, İhsanî'ler yaşantıları ile varmışlardı..

Yaşantıları ile her şeyi bilmişler, her şeyi öğrenmişlerdi..

1. (Hapishane Anıları) adlı kitaptan

HALKIN
SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

NEBİ

Başı dik Toros Dağları, Kuzeybatı eteğinde, yiğitleriyle meşhur bir köy saklamaktadır. Köyün adı DABAL-USAĞ'dır. Bu köy Kayseri ilinin Pınarbaşı ilçesine bağlı Pazarören nahiyesinin altın kadar kıymetli bir parçasıdır.

Bu hafta sözünü edeceğim halk şairi NEBİ, 35 sene önce bu köyde doğmuştur. Şair, Avşar aşiretinden olup, «Ferman padişahın, dağlar bizimdir.» diyen meşhur halk şairi DADALOĞLU soyundan gelir. Onun içindir ki soyadını Dadaloğlu olarak almıştır.

Dedelerinin, derebeylerine karşı amansız vasi, 1968 Türkiye'sinin Başkentinde:

Bir sömürge görür isen
Şappadak yüzüne tükür...

gibi sözlerin bulunduğu şiirlerle, mertçe yürüten Nebi Dadaloğlu, evinin erkeği üç çocuk babasıdır.

Geçen hafta bir işim için gittiğim Ankara'da halk şairlerinin bir barınak haline getirdikleri avukat Rauf Çapan'ın yazhanesinde kendisiyle görüştim. Bana, son yazdığı, zevkle dinlediğim şu şiiri okudu:

HA DEYİN GALAN

Kanımı emiyor Teksaslı çavuş
Durulacak zaman değil gardaşım
Dağıma, bağıma, ovama kormuş
Amanın gardaşlar ha deyin galan

NATO'su Sentosu büktü belimi
Doğrulacak zaman geldi gardaşım
Benim toprağında elin üsleri
Amanın gardaşlar ha deyin galan

Sabır taşı çatır çatır çatladı
Yok edelim kara günü gardaşım
Neler oldu cananımıza canıma
Amanın gardaşlar ha deyin galan.

"KARANLIGIN KUVVETİ,"

Talip Apaydın, Türkçemizin verimli yazarlarından biri oluyor giderek. Bu yıl iki kitabı birden çıktı. Başlıca kitapları da var. Bir köy çocuğu. Köy Enstitüsü çıkışı, köylerin kahuru koşulları içinde yıllarca çalışmış, sonra Amasya Kız Öğretmen okuluna gelmiş, müzik öğretmenliği yapıyordu. Yerde gökte hiçbir sebep yokken bakanlık emrine aldılar. Bakanlığın açtığı bir oyun yarışmasını kazanmıştı. A. Ötügen Kültür Müsteşarı oldu, ödülünü verdimedi. Türk Edebiyatçılar Birliği, Müsteşarın tutumunu yerin bir bildiri yayınladı. Akşam'da, Cumhuriyet'te yergiler çıktı. Buradan bir hasmılık geliştirdiler. 27 Mayıs devrim günlerinde yazdığı «Eski Yapı» şiirini ad ederek Apaydın'ı öğrencilerinden ayırdılar. Başından beri TÖS'ün yönetim kurulu üyesiydi. Nasıl sevilirdi du çevresinde! Nasıl tutkundu öğrencileri ona, o da öğrencilerine! Bakanlık emrine alınca çevrenin baykuşları dedikoduyu artırdıkları halde, Amasya'da gene el üstünde tutulan, sevgi ve saygı gören bir aydındır Talip Apaydın. Bakanlık emrine almakla bir bakıma iyilik ettiler Talip gibi adama. Aldı kalemi eline, harıl harıl yazıyor. Eğitime hizmet ettirmiyorlar öyle mi? Edebiyata hizmet ediyor. Edebiyat da bir eğitim! Bu yıl iki kitap yayınladı. Gelecek yıl iki daha. Onu bakanlık emrine alan akıllıların yarın tmi tmi kalmaz. O çalınlar toz olur gider iki yılda. Ama Talip, sayıları her yıl ikişer ikişer artan kitaplarıyla, Türkçe yaşadıkça yaşar, ne güzeli! Bu yıl yaşı 42 oldu. Ömer Seyfettin 36 yaşında ölmüş. Talip daha 36 yıl yazı yazacak. Onu eğitimdeki işinden atanlar, edebiyattaki yerinden sökemecekler...

Onun bu yıl yayımlanan kitaplarından biri «Karanlığın Kuvveti» adını taşıyor. Altında, küçük yazıyla (Köy Enstitüsü Yılları) yazısı da var. Köyden ve Köy Enstitülerinin içinden sürüp gelen

bir yazar olarak bu kurumların hikâyesini kitabında en doğru ve en yalın bir anlatımla dile getiren Talip Apaydın, daha enstitü öğrencisiyken şiirler, düz yazılar yayımlardı. Köy Enstitülerine en çok emek çeken H. Tonguç, bir görüşmesinde: «Enstitüye nasıl girdiniz, nasıl okudunuz, bu duruma nasıl geldiniz, biriniz bunu anlatın» demiş. Tutmuş bu sözü Talip. Köyünden çıkıp Çifteler Köy Enstitüsünü ve Hasanoglan yüksek kısmını bitirinceye kadar, ne gördü, ne yaşadı, ne duyduysa bir bir anlatmış. Köy Enstitüsü annesiyle burcu burcu kokan bu yazılar, aynı zamanda güzel güzel düz yazı örnekleri olmuşlar. İçli bir insan dır. Talip. Sayfalar boyu burak bir şiir süzülüp akıyor kitabından. İkinci Dünya Savaşının zor günleri içinde, paranın, mahnı, ders verecek öğretmenin, ustanın, yakının, taşkın kıt ve karakışların, dedikoduların azgın olduğu bir dönemde okuyup öğretmen olmuş on binlerce köy çocuğunun hikâyesi oluyor. Apaydın'ın bu anlatımları aynı zamanda. Kitabın sonunda, «Köy Enstitüleri açılmasa okuma olanağı yoktu», deniyor onun için. Köy Enstitüleri açılmasa hangimizin vardı okuma olanağımız? Bilercesini hâlâ köylerde çalışan arkadaşlarımızın bazıları şehirlere geldi diye konuşuyorlar bugün bizi. Kapılarımızı bu aşındırdık şehir şehir diye? Hepimiz devletle birer sözleşme imzaladık. Yetiştiricilerimiz işten kim attı? Gene çok dayanıklıymış ki, kıyda kavrutu, hortana hortana köyde şehirde öğretmenlik yapıyoruz! Ne istiyor-sunuz daha bizden?.. Ve, «Son hesaplaşmada, son tabiri...» diye, bir kopya kışe ile, Köy Enstitülerinin, «Türk aydınlarının halk düşmanlığını değilse bile, halka hiç acımadığını gösteren bir deneme» olduğunu yazıyorlar, yazdırıyorlar. Bizleri, azla yetimne yatkınlığımızdan yararlanarak en ağır işlerde gaddarca çalıştırmışlar ve sömürmüş-

leri öyle mi, değil mi; Talip'in «Karanlığın Kuvveti» adlı kitabını okuyarak okurların karar vermesini çok istiyorum. Bütün koudurma ve karalamaların en kesin cevabı olmuş bu kitap. Şimdi Türkiye'de herkes ağzı dil kahrmanı. Kimse kimseyi sevmiyor. Kimse kimsenin eserini, işini beğenmiyor. Her şeyin kötülenecek, çekiştirilecek bir yanı buluyorlar. Hayatında hiçbir olumlu işle parmak izi olmayan öyle çöce yığıtlar biliyoruz ki, bunca zamandır Köy Enstitülerine, öğretmenlerine, eğitimcilerine satıyorlar. Pekli olmasaydı ne olacaktı? Yirmi bin köy çocuğu öğretmen oldu. Yirmi bir eğitim kurumu, yapılarından, kuruluşlarından hâlâ yararlanılıyor. On yıl bile göz yumalmadı nefes almasına Enstitülerin. Ama etkileri ne kadar derin oldu! Halk düşmanlığı mı bu? Gaddarlık mı? Halka acımamak mı? Köy Enstitüleri açılmasa Talip ortakçı. Başarın İsgüvceydi. Makal da kocamış ve bir karın ağrısından ölüp gitmişti çoktan...

Diyorlar ki, Köy Enstitüleri tablata karşı savaşmayı öğretmek istedi, ama insanlara karşı savaşmayı öğretmedi... Bunlara köy yerinde «Karın almaz yârenlikleri denir. Talip, bir de 20-22 yıldır karanlık insanlarla yaptığı savaş yazmalı ve hâlâ kırdırmayan direncini anlatmalı. Kimsenin önünde baş eğmeden dikilen ve savaşını sürdüren Talip'in kendisidir gerçek. Asıl adı «Köy Enstitüsü Yılları» olan kitaba «Ararat» Yayınevi, neden bilmem «Karanlığın Kuvveti» adını koymuş? Sâyet bir değişiklik yapılacak idiyse, «Aydınlığın Gücü» demek daha yerinde olurdu. Çünkü karanlık, bunca yıldır saldııyor da bir aydınlık âlem olan Köy Enstitüleri gerçeğini yıkamıyor. Tonguç'un adını okullardan söküp alıyor, gönüllerden söküyor. Yaman bir güc varmış Köy Enstitülerinde: Aydın hân Gücü...

Fakir BAYKURT

FIKRET AMİROV
(Azeri bestecisi)

MÜZİK

• Azeri bestecisi Fikret Amirov, sanat üzerine görüşünü ANT'a açıkladı

Bir süre önce hükümetin çağrısı olarak Türkiye'ye gelen ve sanatçılarımızla tanışan Sovyet halk sanatçısı ünlü besteci Fikret Amirov, sanat üzerine görüşlerini ANT'a şöyle açıklamıştır:

«Bana göre, ister Türk, ister Sovyet, ister Alman, hangi milletten olursa olsun; sanatçının

dili halkının dili olmalıdır. Bu bakımdan ben, yeni eserler yaparken milli özelliklerini unutmamayan sanatçıları seviyorum.

Fakat, her zaman, yeni eserler yeni devirlerle birlikte yürümelidir. Devrin yürüyüşünden arka kalan sanatçı, devrin sanatçısı olamaz. Tarih bunun en açık belgeleyicisidir. Çağın özelliklerini ülkelerinin gerçekleriyle birleştiren sanatçılar ölmüşlerdir. Mozart, Rimsky Korsakov, Borodin, Bach hep böyle bestecilerdir.

Çağımız da yeni ve güçlü sanatçıları yetiştirmektedir. Her mevsim, tablata kendine göre yaratır. Bazı sanatçılar öyle düşünürler ki atom devrinde, teknolojinin en yüksek olduğu anda, sanat da buna uygun olmalıdır. Biz, teknikle sanatı

yanyana koyarken, bir ayrıma dikkat etmemiz gerektiği inancındayız. Bir Azeri sanatçı, Azeri sanatı yapmıyorsa, bir Fransız, ulusunun sanatını yapmıyorsa, kötü bir tekdüzellik ortaya çıkar. Bu teknikte böyle değildir. Milli nitelikler yerini evrensel yarara bırakmıştır. Sanatın güzelliği dünyanın her köşesinde ayrı ayrı güllerin yetişmesidir. Türk musikisinin güzelliği, İtalyan musikisinden bambaşkadır. Bu nedenle ben «Türk bestecileri kendi öz folklorlarından yararlanmalıdır» diyorum. Bu Türk halkının yarını için en önemli şartlardan biridir.

Sanat insanı çağlar boyu yaşamaya çağırır. Harbe kulluk etmemiştir. İnsan insanca yaşaması için gereken sevgileri aşılamıştır. Bunun dışında amaçlar için kullandı, hence sanat değildir. Hangi ülkede sanata değer verilirse o evrensel olur. Harp insanı yok eder. Sanat bu yokolmanın önlenmesidir.

Hiçbir şey gökten yaratılmamıştır. Şostakoviç - Prokofiev gibi sanatçılar kendilerinden önce yaşamış olan sanatçılardan yararlanarak güçlenmişlerdir. Her devir sanatta kendi dahisini yaratır.

Sanat halkları yarın güzellikine çağırmalıdır. İnsan yalın, karamsar kılınmalıdır. Bu yüzden ben öyle düşünüyorum ki Sovyet sanatçıları, bütün yaratıcılığını halkına sunmuştur. Bu sayede dünyanın en görkemli bestecilerini yetiştirmiştir. Sovyet sanatının özelliği şudur ki, yalnız Rus sanatı olmayıp, bütün sovyetlerin sanatıdır. Bütün Sovyetlerin sanatından meydana gelen bir buketir. O cümleden olarak benim Azeri sanatım da

bu buketin en güzel güllerinden biridir. Bu artık evrensel bir gerçektir.

Sanatçı yaptığı eserlerde ülkesinin halkına birşeyler aktarmak çabasında olmalıdır. Sanatçı bir köylünün, bir işçinin, bir doktorun ya da bir âlimin en yakın dostu olmayı amaçlamalıdır. Yamlıyorsa kozmonotların da en yakın dostları sanatçılardır. Çünkü insan olan kişi sanatsız olmaz...»

Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti halk artisti Fikret Meshedi Şamil Amirov, 22 Kasım 1922'de eski bir Azerbaycan ilçesi olan Gence (şimdiki adı Kirovabad)'da doğmuştur. Babası tanınmış bir tara çalgıcısıydı. (Tara Azerbaycan'da hâlen çalınan milli bir çalgıdır). Fikret Amirov çocukluğundanberi halkın müziğini, folklorunu işiterek büyümüştür. Kendisi de Tara âletini çalmasını çocukken öğrenmiş ve çocukken konserlere katılmıştır. 1939'da Azerbaycan konservatuvarına girmiş ve B. İ. Zeidman'ın sınıfında kompozitörlük derslerine başlamıştır. Okulda, Azerbaycan ulusal operasının kurucusu ve halen kendisinin çalışmaları üzerinden yürüten Üzeyir Hacıbeyov'un çalışmalarını izlemiştir. Amirov'un konservatuardaki çalışmaları 1941 . 45

Dünya Savaşının patlaması ile yarıda kalmıştır. Sovyet ordusuna katılmış ve ülkesinin savunmasına yardım etmiştir. Amirov, aldığı savaş yaralarının tedavisinden sonra, yaratıcı çalışmalarına dönmüş ve konservatuar öğrencisi iken büyük kabiliyetini ispat eden çeşitli eserler vermiştir. 1948'de konservatuarı bitirdikten sonra, Fikret Amirov, Sovyet senfonik müziğine, en iyi halk müziğinden topladığı melodilerle büyük katkılarda bulunmuştur. Amirov'un mugamları (melodileri) Sovyetler Birliği'nde çok rağbet bulmuş ve birçok ülkelerde, özellikle İran, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Çekoslovakya, Belçika, Fransa ve Amerika'da da rağbet görmüştür. Bu eserler 1959'da Amerika'da Leopold Stokowski'nin yönetiminde çalınmıştır. 1950'de yazdığı «Azerbaycan» adlı eseri, Sovyet Azerbaycan'ından çeşitli sahneler aksettiren renkli bir orkestra suitesidir.

Kendisi şimdi yaratıcılığının zirvesindedir. Dimitri Şostakoviç, ondan, «Milletlerin Dostluğu» adlı derginin 1957 sayısında «Mükemmel bir kompozisyon dehası» olarak bahsetmiştir.

Osman AROLAT

Ayhan Yetkiner, ünlü halk ozanının hayat hikâyesini yazdı.

ÂŞIK İHSANİ KİMDİR?

Fiyatı: 5 Lira

Tekin Yayınevi — İstanbul

Ant Der: 391

